

TÕRVA GÜMNAASIUMI SULGEMINE EI TULE KÕNE ALLA

Viimasel ajal on meedias tõstatatud teemaks gümnaasiumiastmete, kus õpib vähem kui sada õpilast, sulgemine. Ka Tõrva Gümnaasium jääb alla selle kriteeriumi.

Foto: Kristjan Lust

Haridus- ja Teadusministeerium on välja töötanud toetusmeetme, kus omavalitsustele pakutakse gümnaasiumiosa sulgemiseks lisaraha, mille eesmärk on motiveerida omavalitsusi korrastama haridusvõrku. Tõrva Vallavalitsus kinnitab, et gümnaasiumiosa sulgemist arutlusele ei võeta.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann sõnas, et Tõrvas gümnaasiumiosa kaotamist ei poolda. „Ministeeriumi poolt pakutav sulgemistoetus ei ole ahvatlev. On sisuline vajadus gümnaasiumiaste Tõrva vallas säilitada,” selgitas Ruusmann. „Gümnaasiumiosa on äärmiselt

oluline Tõrva valla haridusvõrgu ja elanikkonna jätkusuutlikkuse seisukohast. Üldine valla haridusvõrk vajab küll ülevaatamist lähtuvalt õpilaste arvust, kuid gümnaasiumiosa säilitamine on meie prioriteet ning seisame selle eest. Kui Tõrva vallas ei oleks gümnaasiumiharidust, siis tähendaks see, et hakatakse varem tegema otsuseid mujal õppimise osas, mis aga võib kaasa tuua omakorda tervikuna elukoha vahetamise otsustamise,” näeks vallavanem tekkimas lümpalliefekti.

Tõrva Gümnaasiumi kompleksi füüsilise keskkonna arendusse on

viimastel aastatel palju panustatud – valminud on uus staadion ja Tõrva Veemõnula ning kevadel valmib ka õpilaskodu. Tõrva Gümnaasiumi õpitulemused on väga head – eelmise aasta eksamitulemustega oli kool kogu vabariigis 16. kohal ning Kagu-Eesti koolidest esimene.

Käesoleval õppeaastal õpib Tõrva Gümnaasiumi 10. -12. klassis 77 õpilast. Kokku õpib koolis 455 õpilast. Lähiajal hakatakse Tõrvas aktiivselt tegelema haridusvõrgu arengukava koostamisega, et paika panna pikema plaani kogu valla haridusvõrgu planeerimiseks.

Eestis on 145 gümnaasiumiastmega kooli, neist 44 koolis õpib vähem kui sada õpilast. Koolivõrgu korrastamise toetus jaguneb munitsipalkooli pidajate vahel vastavalt õpilaste arvule. Toetussumma arvutatakse Eesti Hariduse Infosüsteemi kantud ümberkorraldatava kooli või koolide gümnaasiumiastme õpilaste arvu järgi 10. novembri 2021 seisuga. Iga õpilase kohta on arvestatud 1152 eurot. Toetusmeetme kogumaht on 600 000 eurot. Toetuse saamiseks tuleb esitada sooviavaldus Haridus- ja Teadusministeeriumile hiljemalt 30. aprilliks 2022.

LASTEAIAD, HUVIRINGID JA MUUSIKAKOOL VÕTAVAD KASUTUSELE STUUDIUMI

Lähikuu jooksul võetakse kõigis Tõrva valla lasteaedades, huvitegevuses ja muusikakooli õppes kasutusele elektrooniline päevik Stuudium. Kasutajasõbralik Stuudium on haridusasutustele loodud veebirakenduste komplekt, mis võimaldab õpetajatel täita päevikut, jagada õppematerjale, suhelda õpilaste ja lapsevanematega. Stuudiumi kasutusele võtmisega saavad nii lapsevanemad kui õpetajad parema ülevaate õpilase õpiprotsessist, osalemisest ning arengutest. Stuudium on sarnane keskkond nagu eKool, kuid omab rohkem lisavõimalusi ning suhtlemine erinevate osapoolte vahel on lihtsam.

Stuudiumi lasteaedade versioon võimaldab täita rühmapäevikuid,

nädala- ja kuuplaane, mis lastevanematele nähtavad ja vajadusel väljaprintitavad. Samuti saavad lapsevanemad lapse puudumisest ette teatada otse Stuudiumi kaudu — info jõuab automaatselt juhtkonna ning rühmaõpetajani.

Stuudiumi huvikoolide versiooni kasutavad muusika-, kunsti-, spordi- ja huvikoolid üle Eesti. Päevikusse saab kiirelt ja lihtsalt sisse kanda tundide teemad, hinded ning hinnangud ja puudumised. Vajadusel saab lisaks lisada ka koduseid töid või muid ülesandeid. Õpetajate ja juhendajatele tehakse Stuudiumi kasutusele võtmiseks eraldi koolitus, mille järel saavad vajaliku info ka lapsevanemad hiljemalt märtsikuu jooksul. Stuudiumisse saab turvaliselt siseneda ID-kaardi või Smart-IDga või luua parool.

Egon Ilisson

MEIE VALLA SUPERSTAARID

Vot see on talv, mis jääb lastele meelde - meetrised hanged. Nagu vanaisadel-vanaemadel omal ajal. Lootus säilib, et ehk on kevadel ka rohi sama roheline kui nendel headel ammustel aegadel.

Tublid on majaomanikud, kes piinlikult oma hoovid puhtana hoiavad ning akendekõrguste hunnikute tagant sooja päikesepaistet juba ootavad. Aga enne, kui kevad kohale jõuab, on vaja see lumi kusagile panna. Või vähemalt mõneks ajaks lükata eemale teedelt ja tänavatelt - kevadpäikese jaoks ära ladustada.

Ja selle tarvis on vallas igapäevaselt tööl väsimatud töömehesilased. Ma ei ole väga hästi kursis, kuidas on valla väiksemate teede olukord igapäevaselt, aga see, mis Tõrva linnas toimub, on igal juhul imetlusväärne. Olgu ma õues kell seitse hommikul või õhtul kell kümme. Needsamad näod väikeste ja suurte masinate roolis lükkavad vahetpidamata teid ja tänavaid puhtaks. Kaarlimäel, KEKis, keskväljakul... Väike õhtune võileib, paar tundi und, hommikukohvi natukene liiga vara ja siis jälle edasi. Olgu pühapäev või jõululaupäev – vaja on minna!

Mul ei ole sõnu, kiitmaks neid väsimatuid, kes ennast kohati juba robotiteks töötanud. Ja siis kui juba saab päevake hinge tõmmata, on nädalapäevad kestev lumesadu jälle kohal. See töö ei ole sugugi lihtne, nagu ajaks traktoriga sisse kilomeetrist vagu. Nipitamine autode vahel, mis majade ees või parklates, ootamatud äärekiivid ja muud takistused. See kõik nõuab ülimalt vilumust. Ja kui seda pole, siis tuleb see kiirkorras tekitada.

Seda valusam on kõrvale kuulda, kui keegi ütleb, et saha-mehed on nahaalsed. Nii kui sai värava eest lumi lükatud, siis lükkab sahk jälle valli ette. Justnagu salaja pihku itsitav traktorist istuks tänavanurgal ja ootaks pimedat. Ja samal hetkel, kui majaomanikul on labidas kuuri alla pandud, lükkab projektorid tööle ning naerulagina saatel pillub valimatult kõik majaesised jälle lund täis.

See ei ole reaalne, et saha-mehe jõuab alati kohale kümme minutit enne seda, kui peremees labida kätte võtab. Vähe sellest, on ka mehi, kes teinekord ei pea paljaks teha väike poogen sisse, et kellegi sissesõidutee pealt suurem lumi ära lükata. See traktorist jaoks 10 sekundit võib sulalumega võtta pensionäril lumelükkamist tunnikesega jagu vähemaks. Aga kas peaks üldse neid sekundeid raiskama, kui labidat vibutav kodanik karjub ikka kaks päeva hiljem su peale, kui sa äsjalükatud väravaesise lumiseks teed?

Ja isegi kui juhtub siin või seal mõni ülbem traktorist, kes su pisaraid ei usu ning teeb ainult oma tööd ilma vastutulekuid tegemata, siis see on erand, mitte reegel. Enamik neist küsib ikkagi ka läbi akna, et kuhu kõige sobivam on lumi lükata, et see võimalikult vähe häiriks. Teinekord antakse sellega ka sõrm ning kavalamad kodanikud haaravad kohe terve käe, viies asjad sujuvalt nii kaugele, et lõpuks avastab traktorist ennast heast tahtest kellegi erateid lahti lükkamast.

Ma väga loodan, et see talv on meile kõigile omamoodi õppetunniks. Meile, kes me kühvlikestega oma kinnistupiire lahti loobime, aga ka neile, kes säästavad meid autodega lumelangi jäämisest või aitavad meil põlvini lumes sumpamata poeni jõuda. Need lumetõrjet tegevad mehed (ja naised) on tänavu samamoodi eesliinil ja väsinud nagu haiglate personal. Ja kui selline talv jätkub, siis peavad nad varsti hakkama kodustele rindejoonelt kirjakesi saatma, sest perega koos olla väga lootust pole.

Aga hindamegi siis neid superstaare hea sõnaga. Teinekord ulatame neile üle ukse tropsi kohvigi või kommikese, et ikka hoog ei raueks.

Lootkem, et see kevad taeva ei jää ja... armastage!

KUI MÕISTUS ON OTSAS...

Tõrva Gümnaasiumi tugispetsialistid Maarja Seemen ja Triinu Jänes

Perevägivalla teema on tundlik ja valus. Veel valusam on tõsiasi, et 2020. aastal oli Valgamaa Eesti maakondadest perevägivallakuritegude osas teisel kohal (10 000 elaniku kohta 39 kuritegu).

Silmas tasub pidada, et sellesse statistikasse jõuavad ainult kuriteod, mis on politsei poolt registreeritud.

Sügisel pöördusid LC Tõrva Mari naised Tõrva Gümnaasiumi poole ettepanekuga teha koostööd perevägivalla ennetuse osas. Klubi praegune president on võtnud oma südameasjaks perevägivalla all kannatavad lapsed. Koos aru pidades jõudsimetõdemusele, et teema on põletav ja vajab meie kogukonnas suuremat tähelepanu läbi teadlikkuse tõstmise.

Arutelu käigus selgus tõsiasi, et väga palju on võimalik ära teha ilma suuri summasid kulutamata.

Tänaoleme ise viinud läbi enda koolis loenguid perevägivallast, uurinud, millised on meie noorte teadmised koduvägivallast, kas nende arvates on lapse füüsiline karistamine aktsepteeritav ja kust vajadusel abi saada. Loengutega loodame jõuda kõikidesse klassidesse ning need toimuvad ilmselt kevadeni.

Lähisuhtevägivallast käis eraldi õpilastega rääkimas Tõrva valla lastekaitsepspetsialist Liina Põldsalu, kes keskendus 7.- 9. klassidele. Just selles vanuses luuakse tihti esimene romantiline suhe ning siit said õpilased teadmised sellest, mis on suhtes aktsepteeritav ning mis mitte.

23. novembril toimus eelmisel õppeaastal ära jäänud ja kaua oodatud loeng, mille pidas kirjanik Sass Henno 7. ja 9. klassidele. Sass Henno näol on tegemist inimesega, kes räägib läbi enda kogemuse, ja nii, nagu asjad

tegelikult on.

Pisikese uurimistöö tulemusel leidsime suurepärase lisavõimaluse pisut nooremate õpilaste teadlikkuse tõstmiseks. Nimelt pakub Lasteabi õpilastele ja õpetajatele tasuta teemapäeva, millest ka kinni haarasime. 14. detsembril külastasidki meie kooli Lasteabi spetsialistid. Kuna piirangute tõttu oli osalejate arv piiratud, siis said seekord osaleda 4. ja 5. klasside õpilased. Eraldi loeng tehti päeva lõpus ka õpetajatele.

Lasteabi on nõu andmise, kuulamise ja abistamise teenus, mida võivad peale laste kasutada ka lapsevanemad ja spetsialistid. Mured, millega Lasteabi poole pöörduda, võivad olla väga erinevad:

- laste ja noorte omavahelised konfliktid ning probleemid koolis, kodus, huviringides;
- laste ja vanemate vahelised konfliktid ja tülid;
- kiusamine kodus, koolis, huviringis, trennis, internetis;
- laste interneti kasutamine ja turvalisus;
- lapsekasvatamise küsimused;
- vanemate lahutus, hooldusõigusega seotud küsimused;
- enesehävituslik käitumine (enesevigastamine, suitsiidi mõtted, söömishäired);
- sõltuvusainete kasutamine;
- laste vaimse tervise ja heaoluga seotud küsimused;
- hooletusse jäetud, kodutu või kerjav laps;
- lapse väärkohtlemine (vaimne, füüsiline, seksuaalne);
- lähisuhtevägivald lapse juuresolekul (nii vaimne kui füüsiline vägivald) (allikas: lasteabi.ee).

Teeme üleskutse ka teistele Tõrva valla koolidele pöörata rohkem tähelepanu perevägivallale ja kutsuda oma kooli noorte teadlikkust tõstma lastekaitse- ja Lasteabi spetsialistid. Oleme valmis oma loenguga ka ise meie naaberkoole külastama.

Armas lapsevanem, kes sa seda hetkel loed ja oled üks meist, kes mõnikord tunneb, et mõistus on otsas. Olgu see siis hetkel, kui õpetad lapsele kodus kogu hingest matemaatikat, aga tema justkui ei hooliks, või tundub, et enam lihtsalt ei oska ega suuda lapsega suheldes pead selgena hoida. Siin on Sulle väike meelepea peretereapeut Meelike Saarnalt:

Kõigis emotsioonidest laetud olukordades lasub vastutus lapsevanemal. Laps ei pea oma tunnetega hakkama saama – täiskasvanu peab.

Õpi oma tundeid märkama ja juhtima, see aitab igas olukorras säilitada täiskasvanuliku mõistvuse, kannatlikkuse ja rahu.

Igal tundel on tõusujoon, tipp ja langus. Kui juhtub, et oled väga ärritunud (tipus), peaksid olukorrast eemalduma, sest ka sinu ülekuumenenud aju ei suuda selgelt mõelda. Täiskasvanud inimese füsioloogiline ja psühholoogiline rahuolek taastub täielikult u 1,5 h pärast emotsionaalset kõrgpunkti.

Kui oled juba pikemat aega kergesti ärrituv, süvene endasse: mis sinu elus väljaspool lapsi võib vajada tasakaalustatust: paarisuhe? teised tähtsad suhted? töö? rahaasjad?

Ole oma lapse jaoks päriselt olemas. Laste kõige levinum põhjus hakata „pahaks“ on vanema emotsionaalne kättesaamatus: oskamatus olla kontaktis ja dialoogis.

Lasteabi telefon on 116111 ning avatud 24/7. Koduleht: www.lasteabi.ee

KUUFOTO

Tõrva keskväljakule kogunes üle 60 inimese, et üheskoos moodustada sõbrapäeva tähistamise puhul suur südamekujutis. Sarnane aktsioon leidis aset JJ-Street tantsukooli eestvedamisel mitmel pool üle Eesti ja siinse ürituse korraldaja oli JJ-Street tantsukooli Tõrva treener Anete Allekõrs.

Foto: Taavi Kärt

LASTERAAMATUKOGU KOLIB LINNARAAMATUKOKKU

Tõrva vallavolikogu otsusega korraldatakse Tõrva lasteraamatukogu tegevus ümber ning liidetakse Tõrva linnaraamatukoguga alates 1. märtsist.

Nagu jaanuarikuu Tõrva Teatajas kirjutasime, otsustas siirduda auga väljateenitud pensionile Tõrva lasteraamatukogu kauaaegne juhataja Silva Schütz. Fondide ja ruumide kaardistamisega jõuti seisukohale, et kõige otstarbekam on ühildada see Tõrva linnaraamatukoguga, et luua eeldused lugemisharjumuse järjepidevuse tekkeks. Lasteraamatukogu päevane külastajate arv oli vaid kümnekond last, kelle vajadused suudab Tõrva linnaraamatukogu edukalt ära teenindada. Raamatukogude liitmist arutati

Lastele mõeldud tuba

Kuna lasteraamatukogul oli kasutada lasteaias Mömmik suur ruum, siis võib tekkida küsimus, kuhu mahutatakse lastekirjandus. Seetõttu luuakse Tõrva linnaraamatukokku spetsiaalselt lastele mõeldud tuba mõnusa atmosfääri ja sisustusega. Uues ruumis on plaanis hakata korraldama lauamängude päevi, erinevaid tegevusi ja üritusi, mis aitavad kaasa laste lugemisharjumuse süvendamisele.

Senised Tõrva lasteraamatukogu ruumid saab kasutusele võtta aga lasteaiarühma ruumina, mis võimaldab luua juurde lasteaiakohti Mömmiku lasteaias.

eelnevalt põhjalikumalt haridus- ja kultuurikomisjonis.

Lasteraamatukogu kolitakse ümber veebruari teisel poolel ja kogudega on võimalus tutvuda linnaraamatukogus juba märtsis.

Tõrva linnaraamatukogu asub aadressil Männiku 5 ning on avatud teisipäevast neljapäevani 12.00-18.00, reedeti 10.00-17.00 ning laupäeviti 9.00-14.00.

TÕRVA TIRK TULEB TAAS!

Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud perepäev saab 24. veebruaril alguse juba hommikul kell 8.00, kui Tõrva kesklinnas asuval Veskijärvele oodatakse kalasõpru lähemalt ja kaugemalt, et pidada traditsiooniline kalapüügivõistlus Tõrva Tirk 2022!

Võisteldakse nii üldarvestuses kui Tõrva Kalameeste klubi siseselt püütud kalade kogukaalus. Võistlusel osalemine on kõigile tasuta. Eraldi oodatakse kõiki kalapüügihuvilisi noori, kes saavad lisaks võistlemisele ammutada

teadmisi kogenenud kalapüüdjatelt. Kalameeste Klubi poolt saab parim noorpüüdja ka eriauhinna!

Tule terve perega! Lisaks kalapüügivõistlusele ootavad külalisi ka mitmed põnevad lisategevused ning sooja pakub kalasupp ja tee, mis osalistele tasuta. Kellel hakkab külm, siis soojendavad tooteid pakub kalastus.eu – kalastustarvete müük ja rent.

Palun registreeri võistlusel osalemine eelnevalt telefonil 5302 4110 või kirjuta pille@torva.ee.

MULGI ELAMUSKESKUS OTSIB TEGEVJUHTI!

See on ainulaadne võimalus käivitada ja asuda juhtima omanäolist kultuuri- ja turismiobjekti Mulgi Elamuskeskus ning kujundada ise oma töökoht! Sind ootavad toredad koostööpartnerid ning Mulgimaa omavalitsused pakuvad Sulle igakülgset toetust.

Kandidaatidelt oodatakse elulookirjeldust koos palgasooviga hiljemalt 27. veebruariks e-postile mulgielamuskeskus@gmail.com

ROMET KIVI TEGI VÕIMSA JOOKSU

Kümnendatel Martin Kutmani mälestusvõistlustel kavas olnud 800 meetri jooksu võitis Romet Kivi uue isikliku rekordiga 1.59,41. Esmakordselt alla kahe minuti jooksnud Kivi võitis sellega ka võistluse. See on sel aastal Eesti täiskasvanute arvestuses kolmas aeg ning U18 liidritulemus. 16-aastase Kivi eelmine rekord pärines jaanuari lõpust ja oli 2.05,63.

RENET RIITSALU TEENIS MEDALI SUPERSLAALOMIS

Eestis toimus esmakordselt mäesuusatajate Baltic Cup - poodiumile jõudis Tõrva noor-meis Renet Riitsalu! Esimest korda ajaloos toimus sel nädalavahetusel Baltic Cupi etapp mäesuusatamises Eestis, Väikse Munamäe sportnõlval. Osalesid U12-U16 vanuseklassi parimad mäesuusatajad Eestist, Lätist ja Leedust ning seeniorid. U16 klassis sõitis superslaalomis ülitihedas konkurentsis kolmanda koha välja Renet Riitsalu, kes võistleb Tartu Slalomi klubi alt. Renet on muuseas tubli ka autospor-dis - eelmisel aastal saavutas ta "Noored roolis" sarjas aasta kokkuvõttes teise koha! Sarjas osales ta huvist autospor-di ja kiiruse vastu hobisõitjana.

PEREPÄEV KESKVÄLJAKUL PAKUB TEGEVUS- JA MUUSIKAELAMUŠI

24. veebruaril ootame kõiki Eesti Vabariigi 104. aastapäevale pühendatud perepäevale Tõrva keskväljakul algusega kell 12.

Keskväljakul saavad tegevused alguse keskpäeval, mil vabal laval astuvad üles Hõbeselg Gorilla ning JJ Street tantsijad. Noori ja nooremeelseid ootab erinevatest tegevustest osa saada Tõrva Avatud Noortekeskus, kes oma tavapärase ruumidest välja kolib. Kätt saab proovida erinevates töötubades, võistlustes ning sõltuvust tekitavas redelgolfis. Aktiivse liikumise läbi saab kodukohta paremini tundma õppida tõukekelkudega fotopeitust mängides.

Talviseid lustisõite saab teha nii hobukaariku kui mootorsaanidega ning mitmekülgsed tegevused on ette valmistanud ka Päästamet ja Kaitseliit. Näiteks ootab külastajaid takistusrada ning oluline info appi OLE VALMIS! kohta. Imearmaste loomadega soojendab südameid Ranna Rantšo miniloomaade.

Kell 13.00 saab alguse kontsert, kus Nele-Liis Vaiksoo ja maestro Olav Ehala esituses kõlavad kaunid eestimaised muusikapalad läbi aegade.

Energiaid lustimiseks annavad soojad pannkoogid ning sünnipäevator. Kohapeal saab osta ka sooja jooki ja kehakinnitust. Kõik tegevused osalejatele on tasuta, välja arvatud miniloomaade külastus (2€).

Kogu keskväljak on ehitatud pidurüüsse - tule ka Sina üritusele sinisesse, musta või valgesse riietatuna! Ära unusta ka oma kodu eestimaiselt ehtida ning jagada fotosid ka teistega.

Uuri lisa Tõrva valla Facebooki lehelt ja kodulehelt torva.ee

LASTEKAITSESPETSIALIST PÄLVIS TÄNUKIRJA

Tõrva valla lastekaitse spetsialist Liina Põldsalu pälvis Lõuna prefektuuri tänukirja! Põldsalule anti tänukiri silmapaistvate teenete eest Lõuna prefektuurile. Liina paistab silma suurepärase koostöövalmiduse, kiire reageerimise ja südamega tehtud tööga!

Lõuna prefektuur tunnustab tänukirjaga parimaid koostööpartnereid.

RALLIKROSSIS MITMEID MEDALEID

Tõrva valla rallikrossisõitjatel oli seni olnud edukas talvine hooaeg.

Piiraja Karika 2022 teisel etapil saavutas Maiko Tamm autoga Volkswagen Passat oma võistlusklassis teise koha.

Rallikrossis debüüdi teinud Sandra Tõnisson sai naiste arvestuses tubli kolmanda koha!

Matsi krossirajal toimunud võistlusel Matsi Talv 2022 hoidis Tõrva valla lippu kõrgel Janar Kadak, kes saavutas võistlusklassis 4WD teise koha.

VEEMÕNULA TEGUTSEB TUBLILT, VAATAMATA VIIRUSELE JA ELEKTRIHINNALE

Egon Ilisson

Juba väga palju tõrvakaid on leidnud tee läinud suvel avatud Tõrva Veemõnulasse. Koroonaviiruse rekordnumbrid ja ulmelised elektriarved pole teenusepakkuja entusiasmi õnneks pidurdanud.

Tõrva Veemõnula tegevjuhi Sandra Kõressaare sõnul on Veemõnula käivitunud üldjoontes hästi ja suuremaid tõrkeid pole olnud. „Töötajad on tublid, klientide tagasiside läbivalt positiivne. Loomulikult pole külastajate numbrid sellised, nagu need koroonavabal ajal oleksid,“ tunnistab Kõressaar, et COVID tõendi nõude tõttu ei ole suur hulk inimesi teenustele ligi pääsenud. „Suheldes ka teiste veekeskustega, saame väita, et oleme isegi keskmisest paremini piirangute ajal hakkama saanud ja pole pidanud kvaliteedis järele andma,“ tunnistab tegevjuht, et ajad pole olnud siiski kerged.

Mõistmist mõlemalt poolt

Viimased uudised näitavad, et Euroopa riigid hakkavad jõudma viiruse suhtes karjaimmuunsuse lävele ja loodetavasti saavad viirusepuhangu tippajad õige pea mööda. Piirangute leevenedes on kindlasti neid, kes igatsetud tegevusi hoogsalt nautima hakkavad. Ka Veemõnula loodab naasta tavapärase elu juurde ja hoogsalt külastajate numbreid suurendada.

Keeruline on ennustada, kui palju külastajaid jääb koroonapassi nõude tõttu hetkel ukse taha, aga kindlasti neid on omajagu. Eks on juhtunud ka neid olukordi, kus karm nõue jätab juba mõne kohale tulnud külastaja ukse taha. See aga võib tekitada nõrdimust ja ka teatud trotsi teenusepakkuja vastu. Kuidas tuleks käituda nendega, kellele reeglid ei meeldi ja kes näitavad üles pahameelt?

MAJUTUSPLOKK VALMIB JUBA SUVEL

Kompleksis käib ka usin ehitustöö. Mida ehitatakse ja millal see valmis saab?

Ehitustööd käivad kompleksi majutusploki kallal, kus tulevikus saavad majutatud nii Tõrva Gümnaasiumi õpilased, spordilaagrites osalejad kui ka Tõrvat külastavad turistid. Eeldatavalt saavad ehitustööd valmis 2022. aasta suveks.

Laste- ja mõnubasseinis on võimalik korraga mõnuleda paljudel.

Saunu on kokku neli.

„Uute rangemate nõuete kehtestamisel oli esialgne pahameel üsna sage, kuna oli suur hulk neid, kes just koroonapassi nõude tõttu ei saanud meie Veemõnulat külastama tulla,“ tunnistab Kõressaar. Tegevjuhi sõnul oli kahjuks rohkelt just neid peresid, kes pidid oma külastused ära jätma, kuna lapsed polnud vaksineeritud ega haigust läbi põdenud. „Saame veel tänagi kõnesid ja küsimusi, kus soovitakse, et täpsustaksime meie juures kehtivaid reegleid. On näha, et pidevas reeglimuudatuste tuultes on inimestel ikka veel palju segadust,“ tunnistab Kõressaar, et küsimusi jagub. Ajal, mil lisandus maskikandmise kohustust siseruumides, saadi rohkelt kõnesid just selle kohta, kas tuleb maski kanda tõesti ka ujudes või saunas.

Kõik see paneb ka teenindajatele kohustuse olla mõistvad ning selgitada igale muresolevale

inimesele täpselt neid reegleid, mis antud ajahetkel kehtivad. „Meie klienditeenindustiim suhtub kõikidesse sõbralikult ning selgitame alati rahulikult toonil, et tegemist on reeglitega, mis kehtivad selleks, et hoida haiguse levikut kontrolli all,“ peab Kõressaar oluliseks mitte unustada professionaalsust suhtlemisel.

Kuigi on selge, et ka teenusepakkujad eelistavad, et olukord oleks selline nagu varem, siis tänane maailm on veidi erinev ja kõik peavad uute reeglitega kohanema ning üheskoos panustama selleks, et elu võimalikult avatuks jääks. „Õnneks on kliendid valdavalt väga mõistlikud ja arusaajad ning oleme tänulikud oma klientidele mõistva ja toetava suhtumise eest,“ tänab tegevjuht positiivse suhtumise eest ka neid kliente, kes pole veel mõnulat piirangute tõttu külastada saanud.

Elektrihind andis hoobi

Ilmselt pole just palju eestlasi, kelle jaoks jõulukuu elektriarve polnud ootamatult suur. Selline planeerimatu lisakulu sundis mõningaid teenusepakkujaid isegi mõneks päevaks uksi sulgema või tegema suuri plaanimuudatusi elektritarbimises. Ka sellise kompleksi ülalpidamiseks kulud nagu Tõrva Veemõnula on üsna soliidsed ja kallis elektrihind oli järjekordne majanduslik löuahaak.

Vee- ja saunakeskuste puhul on üleüldse keeruline kulusid kokku hoida, kui just uksi ei suleta või külalistel pimedas ujuda lasta. „Jah, kompleksi ülalpidamise püsikulud on kaunis suured. Kosmiliseks kujunenud elektrihind on muidugi löök allapoole võõd, eriti ajal, kui külastuspiirangud veel kehtivad,“ räägib Kõressaar, et hädad tulevad ikka mitmekesi. „Pimedas, külmas

KOLME TUNNI PILET

Klientide soovidele vastu tulles on mõnulas nüüd ka võimalik kahe-tunnise külastuse asemel osta pilet kolmeks tunniks.

Samuti on koolivaheajal (28. veebruar – 6. märts) ja vabariigi aastapäeval võimalus mõnuleda kella 10 – 22.

Endiselt on tõrvakatel võimalus kasutada tõrvaka kaardi soodustust, mis annab -20% soodustuse külastuselt. Kel pole veel tõrvaka kaarti, siis selle saab vormistada ka Veemõnula kassas.

ja puhastamata vees ujuda ja mõnuleda ei saa, nagu ka külmas saunas leili visata pole võimalik, mistõttu kokkuhoiu kohti väga ei ole. Ja kvaliteedis ei ole me nõus järeleandmisi tegema,“ on tegevjuht resoluutne.

Laste jaoks palju rõõmu

Laste seaski paistab mõnula erakordselt populaarne olevat. Toimuvad ka ujumistrennid, aga igal ajal on märgata palju väikseid tegelasi, kes naudivad nii ruumikat lastebasseini või suuremad juba pikemas basseinis ujumist.

„Lapsed tõesti naudivad veemõnust, naeratus näol, ning väikeseid külastajaid on meil palju, mille üle on meil hea meel,“ on Kõressaar rahul, et kõik vanusegrupid on võtnud keskuse rõõmuga vastu.

Aga lapsed ei pea ainult lapsevanemate õpetussõnu kuulama, vaid neil on võimalus ujumist õppida elukutseliste treenerite käe all. Lastele ja noortele suunatud ujumistreeningud toimuvad igal esmaspäeval ja kolmapäeval ning kaasatud on erinevad vanused. „Käesolevaks hooajaks on küll treeninggrupid täitunud, kuid võib juhtuda, et mõnes grupis vabaneb ootamatul asjaoludel koht ning lapsi on võimalik ka ootelisti kirja panna,“ ütleb Kõressaar, et tasub ikka uurida, kui treeningute vastu huvi olemas. Selleks tuleb kontakti võtta ujumistreeninguid läbi viiva treeneriga, kelleks on Krislin Laving (krislin@yess.ee).

Küll aga on veel vabu kohti täiskasvanutele suunatud ujumistreeningutele, mis toimuvad samuti igal esmaspäeval ja kolmapäeval algusega kell 18.00.

SUUSASERIAALIL VÕISTLES 100 SUUSASÕPRA!

Egon Ilisson

Tõrva valla tänavune suusaseriaal tõi võistlustulle koguni sada osalejat. Lisaks oli ka neid, kes võistlusradu nautisid ilma stopperit käima panemata.

TÕRVA VALLA SPORDIKALENDER

- 24.02 talvematk "Vabariigi terviseks", kontrollpunkt avatud kell 11.00-13.00 Tõrva gümnaasiumi pargis.
- 27.02 suusaseriaali autasustamine kell 12.00 Härma suusaringi stardialal.

Tänavune ilus ja lumerohe talv on kindlasti olnud suusahuvilistele kosutav. Mure oli pigem sellega, et lund on liialt palju. Nii tuli ka sel aastal lumetormi tõttu üks osavõistlus sootuks ära jätta.

Aga pigem on see sedalaadi mure, millega talisportlased parema meelega silmitsi seisavad, kui sellega, et lund üleüldse pole. Seekordse võistlussarja toimunud etappidel näitas kõige külmemal päeval kraadiklaas viite külmakraadi ja soojematel ühte pügalat plusspoolele.

Rahvusvaheline konkurents

Kokku võisteldi 21 klassis ning osalejaterohkeimad olid mehed 19-39 ja 50-59 eluaastat, kus käis mõlemas rühmas võistlustulest läbi 11 võistlejat. Võistlejate seas oli lisaks Tõrva esindajatele kohal suusatajaid Otepäält, Valgast, Elvast, Türit, Viljandist, Mulgi vallast ning paljude ei peetud sõita kohale ka Tallinnast, Tartust ja Narvast. Aga tegu polnud ainult riigisisese võistlusega, sest ravis oli ka osaleja Lätist ja Rootsist.

Kõige nooremate seas (kuni 6-aastased), kellest pesamuna oli 2019. aastal sündinud Brit Pihl, paremusjärjestust ei selgitatud ning nemad olid kõik võitjad. Tulevikulootustest startisid tänavu Cenna Uibopuu, Meribel Kurig, Lenna Uibo, Marjanne Tammekivi, Elisabeth Seemen, Kelina Jõgisuu, Jette

Maria Pihl, Nora Pisartšik, Brit Pihl, Mart Svaigsne ja Ken Kirt. Muljetavaldav ja meeldiv on see, et just tüdrukute seas on nooremates vanuseklassides suusatamine ülimalt populaarne.

Põnevust lõpuni välja

Suusaseriaali kokkuvõttes toimus viis osavõistlust, millest kolm korda sõideti vabas tehnikas ja kaks viimast klassikalises. Paremusjärjestuse koostamisel läks arvesse nelja parima osavõistluse punktide summa. Auhinnalistele kohtadele konkureerimiseks oli vaja vähemalt kahel osavõistlusel tulemus kirja saada.

Kuna norgim sõit läks mahaarvamisele, oli põnevust viimase etapini paljudes klassides. Puhta töö tegi 7-8aastaste tüdrukute seas Johanna Uibo, sama vanade poiste hulgas oli parim Robert Raal.

9-10aastaste hulgas oli tüdrukute esinumber Stella Uibo ja poistest Mathias Tammekivi.

11-12aastaste hulgas võidutses Keili Kirt ja poistest Simon Uibo.

Vanemate tüdrukute seas (11-12) oli edukas Grete Rohtla ning neidude seas Gerda Altement. Noormeeste parimaks kuulutati Laur-Rogert Sulg.

Veteranid äärmiselt aktiivsed

Täiskasvanute seas oli suusaseriaal äraütlema populaarne veteranide

seas ja ainuüksi 70+ vanuseklassis oli kohal neli meest. Kõige vanemal mehel Eino Matsalul täitub aprillis suisa 83. eluaasta.

Naiste klassis (19-39aastased) oli parim Heleri Rebane, sama vanade meeste seas tõusis poodiumi kõrgeimale astmele Meelis Kaldma, kes edestas napilt oma kaksikvenda Toomast.

Nooremate veteranide hulgas olid parimad Tuuli Vaarak ja Lembit Uibo. Naiste 45-54 vanuseklassis võitis Kaja Tähtar, meeste 50-59 vanuseklassis oli parim Olev Org. Naiste väärikamas klassis ehk 55+ krooniti võitjaks Ruuta Kaldma.

Meeste 60-69aastaste hulgas näitas kõige teravamalt minekut Aivar Lillipuu ning 70+ meeste hulgas oli parim Mati Nurm.

Suusaseriaali autasustamine toimub 27. veebruaril kell 12.00 Härma suusaringi stardialal.

Seriaali toimumist toetasid Tõrva Vallavalitsus ja kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp, tublit tööd tegi korraldamisel MTÜ Tõrva Spordiselts eesotsas Tiina Neumanni ning rajameister Tauno Neumanniga.

ROMET KIVI TULI KARIKAVÕITJAKS

Veeburari esimesel nädalavahetusel toimunud Eesti talvistel noorte ja täiskasvanute karikavõistlustel tegi Romet Kivi väga hea tulemuse ning tõi 800 meetri jooksu noorte arvestuses koju võidukarika. Võit oli kindel, sest Kivi jooksis aja 2.05,63, millega edestas teise koha võitjad rohkem kui kahe sekundiga, pronksmedal jäi ligemale nelja sekundi kaugusele.

EDUKAS "TV 10 OLÜMPIASTARTI"

Tallinnas toimunud "TV 10 olümpiastardi" etapil võistlesid väga tublilt meie noored kergejõustiklased Tõrva Gümnaasiumist. Võistkonda kuulusid Keili Kirt, Melissa Anderson, Keili-Kessu Küla, Ramses Jaan, Ferry Liigand, Keijo Kalja, Kert Glaser ja Eerik Laanmäe. Koolide arvestuses tõusti jaanuari etapiga neli kohta ja ollakse 27 kooli arvestuses 12. kohal.

"TV 10 olümpiastardi" maakondlikul etapil võistlesid meie noored kergejõustiklased samuti südikalt. Püstitati mitmeid isiklikke rekordeid. Kolme parima hulka jõudsid Keili Kirt, Keili-Kessu Küla, Ramses Jaani, Keijo Kalja, Ferry Liigand, Kert-Herbert Rohtla, Eerik Laanmäe ja Kert Glaser.

SAALIJALGPALLIS VÕIDUKARIKAS

Valgas toimusid 26. jaanuaril Valgamaa koolinoorte meistrivõistlused saali jalgpallis 6.-9. klasside poistele. Koroonaviirusele vaatamata olid kohale tulnud seitsme kooli kaheksa võistkonda. Kõigepealt mängiti kahes alagrupis ja alagrupimängudele järgnesid kohamängud. Tõrva Gümnaasiumi võistkond võitis oma alagrupi

ja jõudis poolfinaali. Poolfinaalis võideti Valga Priimetsa Kooli tulemusega 2:1 ja finaalis alistati Pühajärve Põhikooli võistkonda tulemusega 2:0. Võidukas võistkonnas mängisid Mattias Aus, Riivo Pippa, Tanel Tamm, Kert Meltsas, Regert Sinisalu, Jan- Mattias Sibul.

**Tõrva Vallavalitsus võtab tööle
Tõrva Avatud Noortekeskuse**

JUHATAJA

lapsehoolduspuhkusel oleva töötaja asendamiseks

Pakume Sulle:

- arengu- ja eneseteostusvõimalusi;
- võimalust teha tõeliselt tähendusrikast tööd väljakutsetest tulvil omavalitsuses;
- rutiinivaba tööd ja paindlikku tööaja korraldust;
- rahvusvahelise koostöö arendamist, osalemist koostööprojektides nii Eestis kui välismaal;
- 35 päeva puhkust;
- töökohta ajaloolises suvituslinnas Tõrvas.

Oled suurepärane kandidaat, kui:

- Sul on kõrgharidus (või omandad seda);
- Sul kogemus noortega töötamisel, organisatsiooni juhtimises või aktiivses kodanikuühenduses;
- Sa oskad töötada loovalt, iseseisvalt ja initsiatiivikalt;
- Sa oskad kõrgtasemel eesti keelt ning heal tasemel inglise keelt;
- Sul valmisolek töötada õhtustel aegadel ja vajadusel ka nädalavahetustel;
- Sul on B-kategooria juhiluba.

Tööle asumise aeg: märts 2022

Kui see kõik paneb Sinu silmad särama, siis ära oota, vaid esita enda CV koos palgasooviga **hiljemalt 1. märtsiks 2022** e-posti aadressile torva@torva.ee

Lisainfo: Tõrva abivallavanem Helen Elias (554 0358, helen.elias@torva.ee)

TULE MULGIMAA PEREMÄNGU MÄNGUPUNKTIKS!

Jaanika Toome,
Mulgimaa Peremängu eestvedaja

Mulgimaa on imeline ja vahva koht - siin on tegusad kogukonnad, ajaloolised paigad, ettevõtlus ja vägevad inimesed. Kindlasti elad sinagi sellises toredas kogukonnas või oled ise hoopis ettevõtte omanik - teed puutööd, õmbled, pead talu või toodad midagi. Kui jah, siis on meil sulle üks pakku mine - tule Mulgimaa Peremängu mängupunkti! Me anname sinu tegemistele hoogu, toome sulle külalastajaid ja kogukonnale anname juurde uut ühist hingamist.

Peremäng on oma kaheksa tegutsemisaasta jooksul palju tore daid tegusid korda saatnud - oleme nähtavale toonud ja innustanud vahvaid noori pillimehi, osavaid käsitöölisi, kama valmistajaid, küla kogukondi. Oleme omavahel liitnud nii tegijaid kui ka mängijaid.

Tõrva vallast võib esile tuua ettevõtte Chaga Healt ja Mäe-Koja kohviku ning Ritsu ja Taagepera külaseltsid. Mäe-Koja kohvik on saanud palju reklaami läbi peremängu, samuti oli Chaga väga populaarne koht ja müüs rohkelt toodangut. Inimestel oli võimalus näha, kuidas tooted valmivad. Külaseltsidele annab mängu ettevalmistamine võimaluse elanikel omavahel veelgi rohkem tutvavaks saada. Ühiste lõbusate arutelude käigus saadakse teada, kes mida oskab - kes on vilunud puutöömees, kes orienteerumismängu läbiviija.

Milline näeb välja protsess peremängu ettevalmistamiseks:

- Veebruaris toimub mängupunktide leidmine, innustamine, komplekteerimine.
- Märtsis teeme ühe ühise kohtumise kõigile mängupunktidele. Anname ülevaate peremängu olemusest, saame omavahel tutvavaks, mõtleme esimeste tegevuste peale, mida mängupäeval tehakse. Aitame üksteist erinevate ideedega.
- Aprillis toimuvad kohtumised kihelkonniti. Iga mängupunkt tegeleb oma meeskonnaga ja tegevuste paika panemisega.

Tule mängupunkti!

Kutsume osalema ettevõtjaid, talusid, kogukondi, külamaju, muuseumeid.

Selle suve peremängu kuupäevad kihelkonniti:

25. juuni / Karksi	23. juuli / Paistu
09. juuli / Helme	13. august / Tarvaste
16. juuli / Halliste	

Lisainfot uuri www.mulgiperemang.ee või helista Jaanika Toome, tel 5788 0245

- Mais valmivad punktide kohta turundustekstid, pildid, reklaammaterjalid. Toimuvad turundustegevused erinevatesse kanalitesse.
- Juunis on esimene mängupäev. Iga kihelkond saab veel enne mängupäeva kokku ühes mängupunktis, et üksteist veel paremini tundma õppida ja infot jagada. Samuti toimub ühine kokkuvõttev kohtumine peale mängupäeva.
- Juulis ja augustis toimuvad ülejäänud neli mängupäeva. Ka seal toimuvad sarnased tegevused, mis juunis ehk kihelkond saab omavahel kokku kaks korda - enne ja peale mängupäeva. Terve suvi toimub aktiivne turundustöö.
- Septembris toimub ühine kohtumine kõigile mängupunktidele. Tehakse kokkuvõtted,

tunnustatakse, jagatakse kogemusi ja emotsioone.

- Oktoober - meeskond kirjutab aruandeid, teeb tagasisaate möödunud mängusuvele.

Kui sul tekkis nüüd tahtmine Mulgimaa Peremängu vahvasse meeskonda kuuluda ja oled valmis selliseks karusselliks, siis anna sellest meile teada!

Tõrva vallast ehk Helme kihelkonnas toimub mängupäev 16. juulil.

Korraldajate soov on avastada Mulgimaal uusi vahvaid tegijaid, et Mulgimaa üle veelgi rohkem uhkust tunda ja oma ilusat kodukohta nii omadele kui külalistele tutvustada.

Vaadake meie kodulehele www.mulgiperemang.ee või võtke ühendust Jaanika Toome, tel 5788 0245, jaanika.toome@gmail.com

TULE OSALEMA KODUKOHVIKUTE PÄEVAL!

Tõrva valla kodukohvikute päev toimub sel aastal 4. juunil ning kaasa lööma on oodatud kõik kogenud tegijad, aga ka uued huvilised, kes sooviksid end proovile panna. Sama päeva õhtupoolikul toimub Tõrva Tantsumäel suvealguspäev.

Lisaks traditsioonilistele kodukohvikutele soovime sel aastal pakkuda külalistele rohkem elamusi. Seega ootame Teie häid ideid, kuidas kohvikuid veelgi põnevamalt presenteerida - olgu selleks mõne esineja kaasamine, lisategevuste loomine lastele, keskendumine kindla riigi köögile (väga on oodatud ka mulgi köögid!) või muul moel eripärase atmosfääri loomine. Hea võimalus on mõelda ka õhtusele/õisele kodukohvikule, kus külaline saaks aega parajaks teha enne suvealguspeole minemist või lihtsalt veeta sume suveõhtu.

Ürituse tarbeks loome interaktiivse kaardi, mille abil külastaja hõlpsalt toredad kodukohvikud üles leiab. Vajadusel oleme abiks visuaalide tegemisel, mida sotsiaalmeedias jagada. Samuti reklaamime kõiki kohvikuid Tõrva valla kodukohvikute Facebooki lehel ning mai keskpaigas ilmub Tõrva Teatajas. Kui vajate abi muus küsimuses, siis võib julgelt teada anda!

Kui mõte tundub põnev, siis võtke ühendust e-posti aadressil pille@torva.ee või helistage numbril 5302 4110.

Valgamaal asuv puitliiste valmistav ettevõtte Combiwood OÜ otsib enda meeskonda:

MEHAANIK

Combiwood OÜ on eestimaisel kapitalil põhinev moodne puidutööstus, mille põhitegevus on värvitud puitliistude tootmine. Tõrva vallas asuvas kaasaegses tehases töötab üle 150 töötaja.

Ettevõtte pakub:

- väljaõpet kohapeal
- tööd E-R kahes vahetuses (6:00-14:30 / 14:30-23:00)
- transpordi võimalust Valga linnast töökohale ja tagasi

Töökoht: Möldre küla, Tõrva vald, Valgamaa

Kandideerimiseks saada oma CV aadressile mikko@combiwood.ee. Lisainfo telefonil 5198 3360.

MEENUTATI KUULSAID SÕJAMEHI JA LAHINGUID

24. jaanuaril koguneti Helme kalmistule Roobe lahingu ja Tõrva vabastamise 103. aastapäeva tähistamisele.

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva valla abivallavanem Helen Elias viisid läbi mälestustseremonia, asetades Roobe lahingus langenud sõdurite hauale püstitatud risti juurde pärjad. Naiskodukaitses esindajad süütasid küünlad. Palve luges Valgamaa maleva kaplan Arvo Lasting.

Abivallavanem Elias rõhutas ajalooliste sündmuste mälestamise ja mäletamise tähtsust ning tänas Kaitseliitu pühendumise eest. Helme üksikkompanii pealik Riho Karu kirjeldas kohalviibinutele 103 aastat tagasi asetleidnud sündmusi. Ajalooliselt teatakse, et sakslased lahkusid 1918. aasta detsembris ja Helmes-Tõrvas tekkis paariks nädalaks omapärane olukord – Eesti valitsuse võim sinna ei ulatunud ja punaseid ei olnud veel tulnud. Detsembri viimastel päevadel punased siiski okupeerisid Helme-Tõrva, aga nende

edasitung peatati Kärstna all.

Eesti vägede vastupealetung toimus visades võitlustes. Tõrva läks kolm korda punaste kätte. Lõplikult vabastati Helme-Tõrva punastest 30. jaanuaril 1919. aastal. Vabadussõja edasises käigus sõjategevus Helmet otseselt enam ei puudutanud, ehkki 1919. aasta kevadel muutus olukord korraaks ähvardavaks.

Kindralleitnant Lille 140. sünniaastapäev

Päev hiljem, ehk 25. jaanuaril möödus 140 aastat kindralleitnant Paul Adolf Lille sünnist.

Auväärse sündmuse tähistamiseks koguneti hommikul Roobe veski mälestustahvli juurde.

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva valla vallavanem Maido Ruusmann viisid läbi mälestustseremonia, asetades Roobe veski seinal oleva mälestustahvli jalamile pärjad. Naiskodukaitsjad süütasid küünlad ning palve luges Arvo Lasting.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann meenutas Lille patriotismi ja pühendumust, mille ta seadis ettepoole enda huvidest ning mis viimaks viis ta vangilaagrisse. „Head kaitseliitlased, naiskodukaitsjad - just see sisemine valmisolek ja kaitsetahe on see, mis meid päästis ja päästab ka edaspidi. Ainult me ise saame end lõpuni kaitsta,” sõnas Ruusmann.

Kindralmajor Jaaksoni sünnist 130

29. jaanuaril möödus 130 aastat kindralmajor Aleksander Jaaksoni sünnist.

Meenutamiseks koguneti Pokardi mõisa juures oleva mälestuskivi juurde. Tõrva vallavanem Maido Ruusmann kirjeldas kindralmajori suuri teeneid nii riigikaitse kui hariduse valdkonnas. „Kindralmajor Jaaksonil oli oluline roll nii I maailmasõjas, Vabadussõjas kui ka hilisemal omariikluse ajal. Kindralmajor oli küll haridusminister, kuid sidus edukalt hariduse riigikaitsega ning tegi valdkonnas kardinaalseid ümberkorraldusi. Saame olla uhked, et nii mitmed silmapaistvaid isikud on pärit siitsamast,” sõnas Ruusmann.

Paju lahingu aastapäev

Jaanuari viimasel päeval tähistati aga Paju lahingu 103. aastapäeva.

Vabadussõja ühe olulisema, Paju lahingu 103. aastapäeva tähistati lahingu mälestussamba juures. Mälestusüritusel anti ülevaade Paju lahingu olulisematest faktidest, peeti

kõnesid, viidi läbi väljumalateenistus ning seejärel asetati pärjad mälestussamba jalamile.

Paju lahing oli Eesti Vabadussõja ajal 31. jaanuaril 1919 Eesti Rahva-väe Tartu-Valga grupi ja Punaarmee Läti punaste küttide vahel Paju mõisa

pärast toimunud lahing, millega otsustati sõjaliselt olulise Valga linna ja raudteesõlme langemine Eesti vägede kätte. Lahingus sai surmavalt haavata Eesti vägede rünnakut juhtinud Julius Kuperjanov.

HAJAASUSTUSE PROGRAMM ON AVATUD KUNI 1. APRILLINI

Hajaasustuse programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:

- veesüsteemid;
- kanalisatsioonisüsteemid;
- juurdepääsuteed;
- autonoomsed elektrisüsteemid (kui majapidamine pole elektrivõrgus).

Nõuded taotlejale ja kaastaotlejale:

Programmi raames saavad taotlejaks olla isikud, kes vastavad kõigile järgmistele nõuetele:

- taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu sõlmimiseni majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse;
- taotleja elukoht on rahvastiku registri andmete kohaselt katkematult vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist alates kuni toetuslepingu sõlmimiseni majapidamine, millele projektiga

toetust taotletakse;

- taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatunud. Toetuse taotluses tuleb ära näidata ka kaastaotleja(d) (nende olemasolu korral). Kaastaotlejad peavad taotlusvormi kinnitama oma allkirjaga.

Kaastaotlejad peavad vastama punktides 1, 2 ja 3 nimetatud nõuetele.

Kaastaotleja on isik, kelle majapidamine saab lisaks toetuse taotleja majapidamisele kasu projekti tegevustest ja kes panustab rahaliselt projekti elluviimisse. Toetuse taotleja

vastutab toetuslepingus võetud kõigi kohustuste täitmise eest.

Toetuse maksimaalne suurus ühe majapidamise kohta on 6500 eurot.

Projekti kogukuludest võib toetus moodustada kuni 67% ning oma- ja kaasfinantseering peab moodustama vähemalt 33%. Maksimaalse toetuse summa arvutamisel võetakse arvesse ka aastatel 2017–2021 hajaasustuse programmist saadud toetuse summa. Taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.

Taotlused tuleb esitada korrektselt täidetud taotlusvormil koos kõigi

nõutud ja vajalike lisadega Tõrva Vallavalitsusele, tuues dokumendid paberil originaalallkirjadega vallavalitsuse postkasti või saates elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna e-postile torva@torva.ee

Taotlusvormid ja lisainfo on üleväl Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) veebilehel.

Tõrva valla kontaktisikud:

Arvo Kargu, maakorraldusspetsialist, arvo.kargu@torva.ee, 766 8454.

Aet Arula-Piir, Valgamaa Arenguagentuur, aet.arula@valgamaa.ee, 526 0236.

ET LOOMAD JA INIMESED HÄSTI LÄBI SAAKS...

Egon Ilisson

Paraku on üha rohkem tulnud viimastel aastatel jutuks lemmikloomade hooletu pidamine. On olnud ka juhuseid, kus loomad omavahel asuvad arveid klaarima, ning ka neid, kus omanikud klaarivad hiljem asju omavahel kohtus.

Tõrva vald ei ole selle suhtes erand. Ka meil on olnud juhuseid, kus koeri ei ole hoolikalt hoitud ning nad lihtsalt on saanud omapead uitama või suisa kedagi rünnanud. On inimesi, kes mõningates linnaosades või valla teedel ei julge jalutada ega rattaga sõita, sest kitsa kõnnitee kõrval märatsevad aedades loomad, kes kaaluvad teinekord rohkem kui inimene ise. Eemalasuvast talust matkajate poole jooksvad koerad võivad põhjustada väga suurt hirmu ja ebamugavustunnet.

Agaga mida siis teha, kui tuleb silmitsi seista mõne äreva juhtumiga? Kas omaniku sõnadest „ta on sõbralik“ piisab, kui koer jookseb näiteks väikelapse suunas? Proovime nendes ja veel paljudes teistes küsimustes koos Tõrva valla keskkonnaspetsialisti Terje Tomsoniga selgust saada.

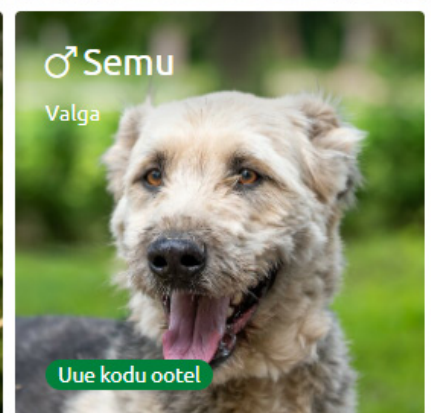
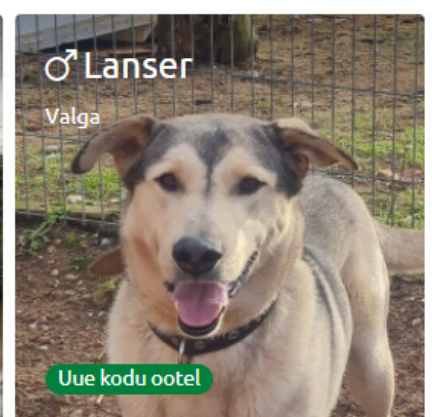
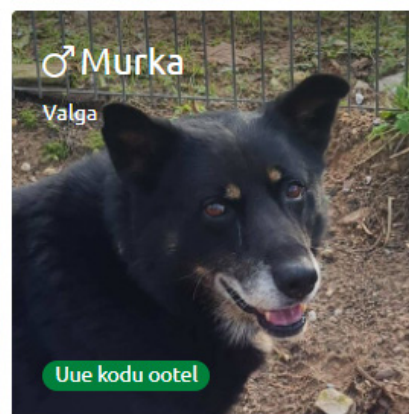
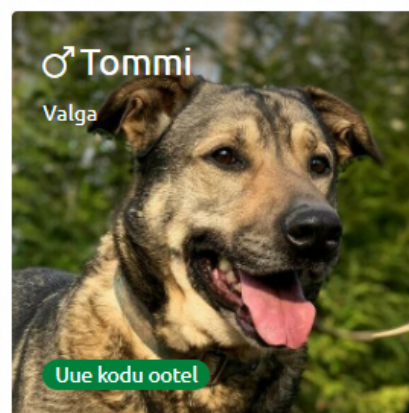
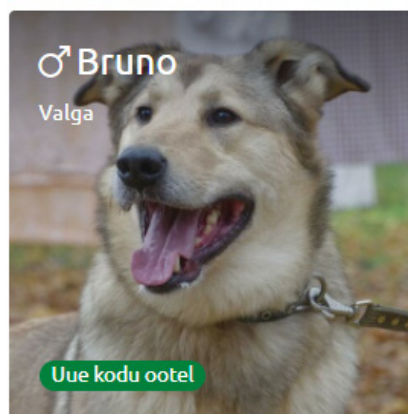
Kindlalt reglementeeritud

On arusadav, et ametnikuna ei saa Tomson liiga palju oma arvamusele ja soovidele antud valdkonnas rõhuda ja peab juhinduma määrustest. Tõrva vallavolikogu võttis 2019. aasta lõpus vastu „Koerte, kasside ja teiste

lemmikloomade pidamise eeskirja“, mis reglementeerib lemmikloomade pidamise nõuded vallas.

„Lemmikloom on vallamääruse tähenduses „Lemmikloomade pidamise nõuded“ seaduses nimetatud loom, sealhulgas koer, kass, näri-line, küülik, puurituhkur, puurilind, roomaja, kahepaikne, akvaariumi-kala ja selgrootu,“ räägib Tomson sellest, kes üldse antud teema peategelased on. Siia hulka kuuluvad ka erinevad eksotiilist päritolu koduloomad, kelle pidamine on tihtipeale just loomade heaolu huvides selgelt lahti kirjutatud.

Tegelikult on ju kõik elementaarne - looma on lubatud pidada loomapidajale kuuluvas või tema valduses olevas ehitises või territooriumil ning looma koduterritooriumilt välja pääsemise ilma loomapidajata peab olema välis-tatud. „Loomapidaja peab tagama, et loom ei häiriks avalikku korda ega ohustaks teisi inimesi, nende vara ega loomi. Loomapidaja on kohustatud paigaldama territooriumi sissepääsule koera olemasolust teatava hoiatussildi,“ teavitab Tomson, et ei tuleks ootamatuid üllatusi.

kass mõnele lapsele (ja ka täiskasvanule) tekitada suurt hirmu ning paanika tekkides võidakse käituda ootamatult - mis ka looma tähelepanu tõmbab. Loomulikult võib olla hulkuval koeral kõrgendatud huvi ka peremehega koo s jalutava koera suhtes.

Kuidas me aga peaks reageerima, kui me näeme uitavat koera, kelle puhul tunneb muret nii temaga kohtuja kui ka ilmselt teda taga otsiv omanik? Kas märgates hulkuvat kodulooma, on mõistlik tema omanikku otsida läbi sotsiaalmeedia või kutsuda koheselt abi varjupaigast?

„Hulkuv loom on omanikuta või loomapidaja juurest lahti pääsenud loom. Omanikuta loomaks loetakse identifitseerimata loom, kelle omanikku ei ole võimalik tuvastada,“ räägib Tomson erinevustest.

Loomapidaja juurest lahti pääsenud loom on see, kes viibib omaniku või looma eest vastutava isikuta väljaspool loomapidaja territooriumi. „Loomapidaja peab viivitamata korraldama lahti pääsenud looma otsingud ja püüdmise,“ tutvustab keskkonnaspetsialist omaniku kohustusi. „Kui hulkuv loom on identifitseeritav, kuid teda ei ole võimalik koheselt loomapidajale tagastada, paigutab vallavalitsus looma kuni loomapidajale

KUI LEMMIKLOOM SEGAB NAABREID

Eestimaa Loomakaitse Liidu (ELL) poole on pöördunud väga paljud kodanikud, saamaks informatsiooni teemadel, mida võtta ette, kui naabri koera haukumine on osutunud nii häirivaks, et segab igapäevast elu. Samuti on pöördunud liidu poole ka isikud, kelle enda loomad naabreid häirivad. Loomaomanike kohustused suhtes kaaskodanikega ja avalikus kohas viibimisega on sätestatud kohalike omavalitsuste kehtestatud kasside ja koerte pidamise eeskirjades. Kasside ja koerte pidamise eeskirja rikkumise eest on võimalik määrata rahaträht kuni 800 eurot.

ELL rõhutab, et häirimiseks saab lugeda looma sellist käitumist, mis takistab kaaskodanike igapäevaseid käitumisharjumusi. Seega, teatavas mõistlikus ulatuses lasub naabritel koera haukumise, ulgumise ja niutsumise suhtes talumiskohustus, sest koerale on ulgumine, haukumine ning niutsumine tavapärane suhtlemis- või väljendusviis. Kuna loomade pidamisel kaasnevad probleemid naabritega sageli just kortermajades, siis on antud juhul olulised ka korteriomandi kasutamist puudutavad sätted. Korteriomanike kohustused on sätestatud ka korteriomandiseaduses.

Seega iga rikkumine väärtteovastutust kaasa ei too. Seega koera haukumine ja ulgumine, kui see just ei põhjusta tervisekahjustust või isikule varalist kahju (tuleb tõendada) ei olegi probleem, mille puhul on lahendus varnast võtta. Küll aga ei tähenda väärtteokaristuse kohaldamise võimatus, et omavalitsus probleemiga tegelema ei peaks. Eeskirja täitmise üle tuleb järelevalvet teostada ja vajadusel loomapidajale selgitada nõudeid. Ei ole välistatud, et probleemi aitab lahendada ja loomapidajat korrale kutsuda ka ametnike tegelik sekkumine, kasvõi hoiataval eesmärgil.

Analoogne vaatepilt avaneb Valga varjupaiga kodulehelt vastu igapäevaselt.

Foto: Kuvatõmis

Loomade kaitseks

Tõrva vallas peetav koer või kass peab kandma märgistusena tegevusluba omava veterinaararsti paigaldatud mikrokiipi ning olema registreeritud lemmikloomaregistris (LLR). Nii saab nõuetekohaselt märgistatud looma leidmisel kiiresti omanikule tagasi toimetada. Aga et ka loom oleks puutumata karmist tervisehädast, on loomapidaja kohustatud ennetavalt vaksineerima oma koera ja kassi marutaudi vastu. Kui on põhjust arvata, et looma peetakse sobimatutes tingimustes, siis tuleb sellest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit.

Külmade ilmade saabumisel suureneb meeletult varjupaika viidavate kasside arv. Miks? Sest seni, kuni

õues on soe ja tore, toidetakse leitud kassikesi. Niipea kui aga on näha, et tulemas on kassipojad või on pesakond juba tekkinud, siis võetakse kiirelt omavalitsuse või varjupaigaga ühendust. Mure on just siis suur, kui õues läheb külmaks ja vaja ruttu loomad ära saada. Seepärast paneme inimestele südamele, et hulkuvast loomast tuleb võimalikult kiiresti teada anda - neil ei tohi lasta paljuneda.

Kui näed hulkuvat koera?

Koerad ei lähe hulkuma enamasti seeõttu, et nad tahaksid teha pahan-dust või kellelegi kurja. Enamasti ikka minnakse uudistama, mis laias maailmas toimub, ja kõrvalised isikud neid liiga palju ei huvita. Samas võib „oma asja ajav“ koer või

Mulgi kinda koguve toetust!

Tartun Eesti Rahva Muuseumi ek ERMin om nüüd õige tähtis ettevõtmise käima lännu: Mulgi kinnaste näitusege “Mede Raudvara om kinda” korjates raha Raua Anu keskuse toetuses.

Kinda teive valmis tubli naise Kudajide Koopialubist. Eversti Kristi ja Pingi Anu iistvõtmisege tetti üleskutse kudade muuseumi aaluuliste kinnaste järgi õigut mulgikirjalisi kindit. Kokku teive akkaje naise üle mailma valmis 72 paari Mulgi kindit ja nii saadeti enne jõulu Eimtalise Raua Anule.

Nüüd saap egä uviline neid kindit oma silmäge näta ja toete Raua Anu keskuse luumist. Kes muuseumise minna ei saa, näep kindit veebinäitusel aadressi pääl raudvara.saara.ee ja säälsaman saap kohe ülekande kah tetä, et mede Mulgimaa Uhkus, rõõvakunsnik, õppejõud ja Kääriku talu pernaine Raua Anu saas luvva Eimtalise ilusa Mulgimaa luuduse rüppe üte õige

ERMin näitusel om vällän 72 paari Mulgi kindit, mille kudasive valmis 60 naist. Täpselt sama mustrege om neist pallalt paar paari.

Pilt: Pingi Anu

maapaiga ja luumisesepä.

Kindakudamise akatei Eversti Kristi ütäl, et tegemist ei

ole pallalt kinnastege: “Mulgimaa kinnaste kirja tihedus om uskmede suur, nende tegemi-

se jaos tarvitedi imepeenikest lõnga ja peeniksit vardit. Kinda pääle mahutedi nõndapallu

musterd, et silme võis ütäl kindal olla 200 ja rohkembki.” Päälegi pidive kinda tuuma õnne ja kaitsma kurja iist, Mulgi mihel ollive kinda üü vahel esiki suvel. Annetuses tettu kinda om kik ERMin ja Villändi muuseumi olevide vanade kinnaste koopia, koet sama tiheste, ku sedä kunagi tetti.

Välläpanek “Mede Raudvara om kinda” om Tartun vaattemises valla 27. veebruarini (K-P kell 10-18). Raamatukogu lugemiselavva pääl om kah kik Eestin vällä antu tähtsambe kindaraamatu, ERMi rahvakultuuri nõuandmise keskus annap täadust kogude kohta. Keväde tulep kindanäitus kah Mulgimaale Eimtali muuseumise.

Anu Raua keskuse toetuses saap ülekande tetä sihtasutuse Raudvara arve pääle nr EE592200221066790764.

Raba Kristjan

ERMi näituste eriprojekte

kõrraldeje

Paistu mulk

Mulgi kiil: Ilves Kristi

Taome rauda, ku sii viil kuum om

Pallu au ja kuulsust tõi Mulgimaale soome-ugri kultuuripäälinna aaste. Tänu sellele panti nii Mulgimaad ku mulke tegemisi rohkemb tähele. Sedä näitäve Kultuuriministeriumi, Eesti Rahvakultuuri Keskuse, Eesti Rahvamajade Ühingu ja Eesti Kultuurkapitali Villändimaa ekspertrupi auinna.

Mia looda, et soome-ugri kultuuripäälinna aaste olli sisijuhatuses sellele, kudas me edespidi suurelt mõtleme ja nii suure mõtte kah teos teeme. Meid, mulke, om ju pallalt paar-kümmend tuhat. Sii tähendep, et piame kokku oidme kõvembi-

ni ku kunagi enne. Pallalt sedäsi eläp mulgi kultuur edesi.

Et suure mõtte saas sündüde, om vaja pääleakkamist, julgust mõtelde tõistmuudu ja mõnikõrd esiki ulljulgelt. Suuri asju tetäs iki ütenkuun ja kige parembide abilistege. Egäst tegemisest kasvave vällä uvve.

Minevaaste sai mulgi perimuskultuur uhkeste rahva ette tuudu ja nüüd om paras aig sellege edesi liiku UNESCO mailmaperänduse nimekirja. Näidäte, et mede kultuur om kogukonna jaos oma ja tähtis, et tahame sedä oida ja edesi kanda. Selle jaos om vaja astu ütte jalga kogukonnage ja leppi kokku kultuuriministeriumige.

Mulgi Kultuuri Instituut sai Eesti Rahvamajade Ühingu puult 26. jaanuaril soome-ugri kultuuripäälinna aaste läbiviimise iist aaste tegija auinna. Pildi pääl rõõmusteve auinna üle (taga rian) Kannistu Kai, Ilves Kristi, Liivsoni Leana, Pedaja Laine, ehen istuve Sepä Lauri ja Grenbergi Ave.

Pilt: Sügiste Ellar

Selle kõrvan lääme muduki edesi kah oma alaliste tegemis-

tege, nagu suure mulgi sõnaraamatu kokkusäädmisege, oma kiilse aalehe välläandmisege, mulgi keele õpetemisege jpm. Tähtis om latse omakultuuri manu tuvva joba lasteaiast alaten. Selle jaos valmisteme koolitustel ette õpetejit ja akkame

kokku säädma õppekava. Tähtsiti tegemisi om pallu.

Kudas oma säetu sihkeni kige parembini vällä jõuda, selle jaos vaateme uvveste üle Mulgi Kultuuri Instituudi arengukava. Selle tüü man võtame punti ariduse, kultuuri, äri ja tõiste alade asjatundjit. Oleme valmis äid mõttit ütten teiege ellu viima,

mulgi keele ja kultuuri alal nõuge ja jõuge toeteme.

Võtke julgeste instituudige ühendust!

Grenbergi Ave

Mulgi Kultuuri Instituudi juhateje

Mulgi kiil: Ilves Kristi

Mõttit Mulgi koolist

Aaste lõpun, ku peeti Mulgi konverenssi, sis kõneldi sääll pallu, et kudas iki mulgi vällänpuul kuulsas saas ja mida peas tegeme, et sii mulgi asi raha kah sissi tuus. Miu arust om kige tähtsamps, et oma inimese pias au sihen mulgi kultuuri, vanu kombit, tunnes oma kodukotust läbi ja lõhki.

Kui sa juba latsest pääle tunnet oma juuri ja paika, kus sa elät, sis mõistat sedä kah oida. Alle sis saap akate rohkemp välläpoole näitame ja külaliste ehen uhkusteme. Lava pääl kõneldi nii ja naa ja sis kennigi ütlet, et tules tetä ka Mulgi kuul. Miu le sii mõte väga miildis ja miul akas kohe pää tüüle. Mede Lilli luudusmaja om ju kah nigu tillike kuul, kus latsile õpetedes luudust ja mulgi kultuuri. Mede man käive latse üle terve Mulgimaa ja esiki kaugempelt.

Mulgi kooli muudu ettevõtmine olli ju kah aastide iist küläravha iistvedämisege Lillin, nimes olli sel Lilli Mulgimiilne Vabakuul. Sinna sai tettu ju õpepekavade, kus ollive kigi tõiste õppeainete sehen kah mulgi kiil ja raktiline luuduse õpmine. A prilla ei saas säändest tillikest kuuli enämp tetä ja sii ei ole peris sii, mida vaja oles.

Mia arva, et selles, et latsile mulgi kultuuri ja kiilt õpete, tulep sedä tetä kindla kõrra järgi ja äste eluliselt, kogemuste abige. Keeleõpe peas kah oleme ütten tegevustege, kus õpeteje ehen kõnelep ja latse peave aru saame. Kui na akkave juttu mõistme ja arjuve mulgi keele kõlage, sis tulep julgus esi kah miskit järgi üteldet ja omavahel kõnelde. Suurempidel võis muduki kah raamatu ja vihu järgi kiilt õpete.

Meil om olemen väga ää iiskuju maakonna luudusõppe rojektist tervel Villändimaal (2007- 2015), kus egä aastet üits

lass latsi käis õppekava järgi õvenõppe rogrammin ja kindlaste just oma maakonna. Kel uvi, saap tillike ülevaate siit: <https://sakala.postimees.ee/975534/omaparane-projekt-viib-lap-sed-loodusesse>.

Säände ütine ettevõtmine om ää selleperäst, et latse saave osa võtta, olenemede sellest, kas õpeteje om aiga rojekte kirjutet või mitte. Äste tähtis om, et oles järepeidevus: egä aastet uvve õppekäigu ja teemade man saap miilde tulete sedä, mes ennemp õpitu. Sii kõlvas äste keskkonnateemade õpmise jaos ja võis tüüte kah mulgi kultuuri õpmise man. Miu arust om tähtis sii, et äste pallu latsi sellest osa saas, mitte väikse pundi põhjalik õpetemine. Kui latse Lillin mulgi rogrammel käive, sis om kohe näta, kunkottal om latsile mulgi asjust kõneldu, tõise ei tiia esiki sedä, et me esi olemegi mulgi. Na arvave, et mulgi eläsi ve kunagi väga ammu.

Ja nüit mõne mõtte, kuis võis Mulgi kuul vällä näta:

1. Mulgi kuul ei ole asutus egä maja, ta om tegemiste, täadmiste kogu. Täadust andas Mulgimaa aaluust ja praegutsest elust (õppekava järgi). Osa saave sellest kik Mulgimaa õppeasutuse või nii, kes om asjast uvitet. Osalise om kah kik inimese, kes aviteve nii nõuge ku jõuge.

2. Mulgi kultuuri tunni võis olla kõrra kuun kas oma koolin või sis kunnigil lähiksen, kus latse saas esi midägi tetä. Kindlaste ei peas latsile tunde manu paneme. Äkki levvas üte tunni lassijuhateje tunni ulgast?

3. Mulgi kultuuri õppekava võis valmis saia Mulgi Kultuuri Instituudi ja teemast uvitet õpeteje, koolijuhte ja asjatundjide ütitsel nõul.

4. Tunde võis anda kas oma õpeteje või sis suurempitel juba tõise Mulgi kultuuri täädje.

5. Üits kõrd kooliaaste joosul

Lilli luudusmaja man om tore linaait, kos latse saave täadust Mulgimaast ja linakasvatusest ja kah esi linatüüd tetä.
Pilt: Laanemetsa Ly

oles välläsoit Mulgimaa eri kantese.

6. Välläsoidu kotus peas oleme siande, et noore saas sääll esi kae külgi panna. Näites Lilli luudusmaja man saap noorempidel latsil näidate talutüüsit, vanu tüüriistu ja linatäimi, suurempitel om võimalus esi linatüüsit läbi tetä, Tarvastu käsitüükoan saas rahvarõõvit tundme õppi ja esi kaaruspaela punude, mõnen söögikotussen või köögin võis Mulgi süüke tetä jne. Äid kotussit, kus neid õpetlikke asju tetä, om meil ju pallu. Mitte üits jutt raamatust, pilt egä kellegi seletus ei ole väärt sedä, kui latse saave esi nii kotusse läbi käia ja oma silmäge kaia. Alle sis na taipave, ku esieralik ja uvitev om Mulgimaa ja miandse inimese siin eläve.

7. Mulgi kultuuri õpmise sissi võis jäia kah mede luuduse- ra, luudusliku pühäpaiga, kaitseala, kivi, põlitse puu, pallandi ja kuupa. Iismärk võis olla, et latse tunneve Mulgimaad nigu oma viit sõrme.

8. Mulgi kultuuri õpe peas näitame kah tänapäevätsit tüü-

sit ja tegemisi. Juba suurempitel latsil võis tutvuste kah kohalikke tuutmisettevõttit ja ültse kiksugu kohalikke tüükotussit. Õpilase võis täädä, mida Mulgimaal tetäs, kasvatedes ja millest ültse inimese siin eläve. Sii oles tähtis siiperäst, et noore saas valide ammati, mida kodukandin vaja om.

9. Kindlaste peas egän paigan juhendeje ja tiijuhi kõnele- me mulgi keelen.

Kuis säände ettevõtmine võis alguse saia?

1. Kigepäält võis kik nii inimese, kes vähägi om uvitet Mulgi koolist, esiäränis õpeteje ja koolijuhi, kokku saia ja mõtelde, kas om kellegil tahtmist ja aiga mulgi kultuuri õpetemisege nõnda suurelt ja laani perrä tegelde.

2. Peas kokku lepmä, kes akkap sedä kooli rojekti iist vedäme, kunkottalt võis tulla raha jne.

3. Ku tahtmine om olemen, võis tetä mulgi kultuuri rogrammile taotluse ettevalmistuste tegemise jaos. Vaja om löüda õpeteje ja juhendeje, kes kõnele- ve mulgi keelen, sis om vaja õp-

pekava kokku sääda, kik nii õpe- pekäike kotusse vällä mõtelde ja kokku leppi. Vällä tulep mõtelde kah kotuste pääl eri tegevustege rogrammi, tetä koolitusi jne.

4. Ku kik nii ettevalmistuse om tettu, sis võis tetä mõne koo- lige rooviaaste. Sis saas täädä, kuis õppekava tüütep, kui pallu om vaja inimsit, raha ja muud, kuis latse sedä kikke vastu võta- ve jne.

5. Alle kolmandel-nelländel aastel võis sis ruuvi kigi Mulgimaa kuulege, muduki ku kik sinnamaani äste läap ja uvilisi iki om.

Küll oles ää, ku nüit oles inimesi, kes akkas kah ütten mõtle- me ja ütles oma arvamise vällä. Kas siast asja om vaja, kas sii võis sedäsi käimä minna ja kas nii laani om üldse tettäve? Kas me üldse tahame, et mede latse tunnes Mulgimaad ja mõistas sedä kotust innate?

Mia ole kinda õhku visanu, nüit jää uvige uutma, mis saap.

Laanemetsa Ly

Lilli luudusmajast
Mulgimaa Uhkus 2021

Lilli luuduskeskus kutsup luudusejutte kulleme

Sel aastel läap Keskkon- snainvesteeringide Kesku- se rahage käimä pant rojekt “Luuduseõdaku Mulgi val- lan” edesi.

Kutsume kikki uvilisi lähempelt ja kaugempelt mede pühapä- västele kokkusaamistele.

Tulemen om mitu põnevet jutuaamist mitmen paigan.

Karksi-Nuian kõnelep 20. veebruaril Timmi Uudo lendora- videst ja 13. märtsil om säälsam- man külän Kõivupuu Marju ja Pärdi Heiki, kuulda saap pihla-

puu ja karuge seot rahvaperi- mustest ja taluehitusest.

27. märtsi keskpäeväl om Abja kultuurimajan kokku- saamine linnutäädlaste Sellise Urmasege ja samal päeväl kell kolm kõnelep Mõisakülän uvite- vit lugusit undiuurje Kübarsipa Marko.

16. märtsil saap Alliste rahva- majan kaede Meele Remeki luu- dusvilmi koprast, luudusemiis kõnelep lugusit kopra elust ja sellest, kudas luumest vilmi tetä.

20. märtsil kell 12 kõnelep mõtsloomaurje Männili Peep

Abjan karust. Samal päeväl kell 15 om Mõisakülä kultuurimajan kokkusaamine luudusepildisteje Zaceki Sveni ja temä väge täüs päeväpiltege. Osa saave võtta pallalt nii, kes om ende tulekust täädä anden aadressi pääle laanemetsa.ly@gmail.com. Vaadeke kah MTÜ Lilli Luuduskeskus näoraamatut ja Mulgi valla uu- disit, sis olede kursin sündmus- tel osalemise kõrrage ja saade täadust, ku midägi muutus.

Uute kokkusaamisteni!

Laanemetsa Ly
Lilli luudusmajast

Minevaaste olli Allisten tore kokkusaamine luudusemihe Sepa Vahuri- ge, kes kõnel mõtsaluumest ja näidäs loomanahku. Pilt: Leskova Piret

Edimene mulgikiilne luulevõistelus sai läbi

Mineve keväde kuulut Mulgi vallavalitsus edimest kõrda vällä Mulgi-maa juurdege kuulsa keele-täädlaase Pent Nurmekunna nimelise mulgimurdelise luulevõisteluse. Salme oode-ti novembrekuuni ja auinna anti Abjan kätte 20. jaanuaril.

Võistelusest võtt osa 11 täiska-sunu auturit ja üits koolipoiss,

kokku saadeti 48 mulgikiilset luuletust. Viieliikmeline indaji-de kogu and täiskasunu kirjute-jil vällä kolm auinnalist kotust ja neli eripreemiat.

Kige parembes tunnistedi Kriisa Enno luuletus "Luudus puhkas". Tõise kotusse sai Kasendi Sirje luuletus "Vanaemalt edimesele latselatsel" ja kolmas auind läits Jaska Vellole luuletuse "Sirguke" iist. Kige parembe vem-

malvärsi auinna sai Gastoni Kalle "Lännu ja minnu", kige paremb lasteluuletus olli Tafenau Tiina "Pörsakside lugu", kige parembe perimusliku luuletuse "Pell" kir-jut Järmuti Mai ja kige parembes värsivormin nallaluus tunnistedi Tamtiku Jüri "Mõtisklus".

Kooliõpilaste arvestusen sai pääauinna 11. lassi poisi Liiberi Robini luuletus "Must rästäs, muusträstäs".

YM

Murdeluulevõisteluse lõpetamine Abja kultuurimajan 20. jaanuaril. Pildi pääl om indajide nõnamiis Lindvesti Laine, pääauinna võitje Kriisa Enno, Mulgi vallavanemb Jugomäe Imre ja vallavolikogu aseesimiis Rahneli Peeter.

Pilt: Ilves Kristi

Kriisa Enno

Luudus puhkas

Lepälinnul kurva silmä,
mõts täüs vett, om märjä ilma.
Vesiroosi õite ilun
pikutive tiigin vilun.
Õdak iilse allaudun,
orav kuuseladvan tudup.
Tuul es lõõtsu, vakka targu,
säästse pelglikke ja argu.
Üükull vakka, lukun suu,
makap taivas, makap kuu.
Ürgne rahu paites rinda,
vaikus väärse kallist inda.
Luudus puhkas, kogus rammu,
tuu nii ollu joba ammu.
Ole pimme pääle jäänu,
koduni viil mõne käänu.
Kastest like püksiseere,
umbekasund aiaveere.
Piagi tarre jõvvas suuja,
silm es jaksa, vajus luuja.
Õndsana unen paite kuud,
taivatähe saave suud.

Jaska Vello

Sirguke

Üts sirguke siristep
ossaraal,
viil peris ildä
õhtusel aal.
Nii rõõmus ja elevil
om temä miil,
vist arvap, et
suvi iki kestäp viil.
Ei näe ta, et
kähnen om kolletusaig
ja luudust om
räsimen
äng ja vaiv.
Ei mõtle, et
tali
varsti aheldep
maa –
kos temä sis om,
vai mis
temäst
sis saa ...

Liiberi Robin

Must rästäs, muusträstäs

Üits nõgine lind olli kõivu otsan,
sääls mõtsa veeren laul tal suun.
Ku keväd tulli ja talveaig otsan,
küsse talt tuul: "Mes ma tii, mes tuu?
Kas Pitsu manu siu vii, kos latse kilkave,
valge toome äitsneve, sääsk tuu tüütep
ja tillikse einä sihen kik looma silkave –
oh, päe esi na kõllatse sissi rüütep!"
Linnuke vaagse sedä nõu, mis ta vaagse,
ja kost sis: "Ku madalelt puhut, sis kaup om kuun."
Es tää ta, et ossa kos istup, tuul saagse
– va tuul esi, kel kavalus engen ja luun.
Üten sis tillikse lõõriteje võt's,
sii ai kuldrööva viil selgä
ja nõnna kõvaste puhas, et ragisi mõts,
"A kõrgest sadade, linnuke, ärä pelgä –
kogundi ullembe asja siu oodave viil:
ku olet liig päevä ligi, sulekuub palap,
tont siult kuldkõllatse kurve viip
ja tõrva tumet siu pääle valap."
Koerus tettu, es tii tuul, mes kästäs,
lennäs ärä ja naar: "Must rästäs, muusträstäs."

Kasendi Sirje

Vanaemalt edimesele latselatsel

Sii olli maikuun viie aaste iist,
kui päivätõusu aal sa sündsids siia ilma.
Mia olli uutun sedä tillut miist
ja mede kohtumist nii silmäst silmä...
Ja latselatse edimesel elupäiväl
ma võtsi kullatüki oma sülle.
Võib-olla vanaemä imeliku näivä –
sii tunne olli tõeste väigä üllev.
Sii päiv jääs miilde egäütele:
kuis ubinapuu äitsme leive valla,
mia aian laulsi mullamuttele
ja sekkä vihmä sadas taivast alla...
Viis aastet lännu linnulennul:
siust saanu räämelt lõkerts poig.
Mis sest, et lajakus sia lännu,
om ikki süämlik siu oid.
Kas siust saap limber või ka nooper –
eks sedä näitäs tuleviku aig –
sis kik om tuleviku-ooper...

18. mai 2009 – 18. mai 2014 Mustlan

Gastoni Kalle

Lännu ja minnu

Raha lännu, mõts om lännu,
alle pal'lald pehkva kännu.
Naane lännu, kotus lännu,
nigu oles und mia nännu.
Päiv om minnu, aaste minnu,
silmän, persen mõne pinnu.
Aig om minnu, elu minnu,
vaba ole nigu linnu.

Tamtiku Jüri

Mõtisklus

Mia ole pallu lugenu
ku kahjulik om viin
ja sõbra esi kogenu
viil ullemp nikutiin.
Mia ole ammu laaninu
noist kigest luubumist.
A mille jätä kigepäält?
Arva, lugemise vist ...

Järmuti Mai

Pell

Pell käü edesi-tagasi majan ringi,
ütest kambrest tõise, vüürüsse ja küüki.
Pell om nällän, kennigi ei tuu tal süüki,
ärä om unetet ää majavaim Pell.
Kikk sii pere kodunt om ärä lännu,
mitu nädälit kedägi es ole nännü.
Küll olli pakk pääl reisule minnä,
nemä ku linnukse soojale maale lennänü.
Vällämaal olla pallu nätä,
enämp ei tahate kodun midägi tetä.
Sääls saa ilmaasjande lokerde ja luuslanti liivvä,
ei tää, mis ääd kik antas juuva ja süvvä!
Pell om valvanu nende kate eluge maja,
aga nüüd põle Pelli kellekil vaja.
Midä kikke ää majavaim om tennü!
Ta vahk, et süük liidil es kõrbu
ja üdsi kolden enämp es pala.
Pell latsi kiilsi: "Ole illisti, ärä kiia,
Vanakuri või siut mõtsa viia!"
Kennigi ei auste Pelli, ta ärä läe,
ei tedä kunnigil enämp ei näe!

Mulgi oodave Siut!

Tule MTÜ Mulgi Elamuskeskuse

TEGEVJUHIS!

Sa saat valmis tetä ja käimä panna suure ja esivärki kultuuri- ja reisikotusse Mulgi Elamuskeskuse!

Kandidiirmise tähtaig om 27.02.2022

Rohkemb tädust mulgimaa.ee

Mulgi Kultuuri Instituut
kuulutep vällä

tõise mulgikiilside laule võisteluse

Uusi omaloomingulisi laule oodetes
31. augustini 2022
aadressi pääle mki@mulgimaa.ee

Rohkemb tädust mulgimaa.ee lehe päält või kirjute
mki@mulgimaa.ee.

MULGIMAA LUU

Üle nädäli nelläbe
kell 18

Facebooki-rupin
Mulgimaa Lood

kuulep lugusit mulkest,
Mulgimaast ja
mulke elu-olust.

Ku Facebooki ei ole,
a kullete tahas,
kirjute e-kiri
jaanika.toome@gmail.com

Latsela

VEEBRUAR – TUISUKUU

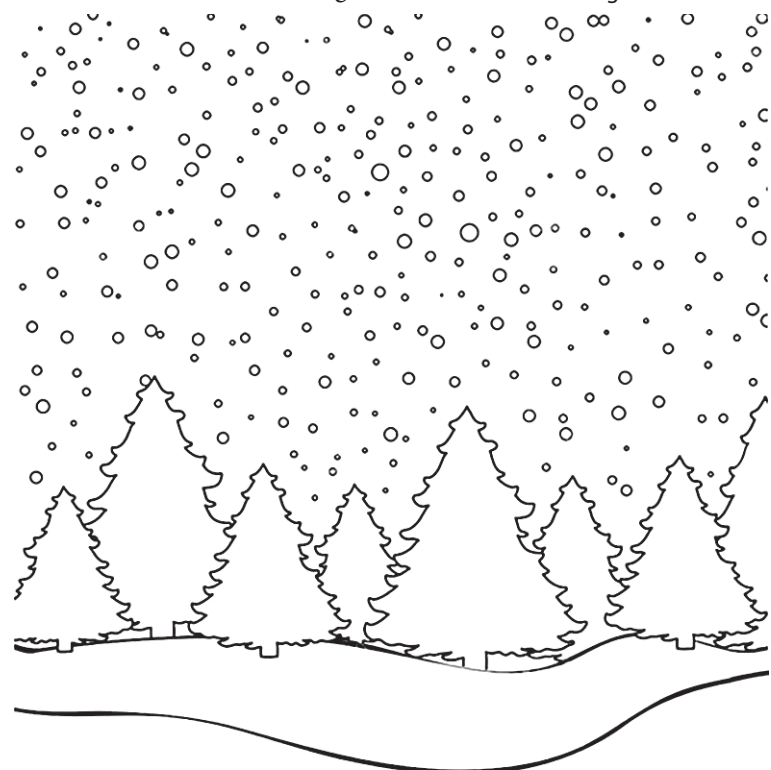
Kõdare Jaak

Lumi tahap tuisute,
lumetiidel uisute.
Oles lumel peris uisu,
küll sis tules alle tuisu.

Kiirles kuuse latva üles,
kannas lumekuurmit sülen.
Alle õhtu, külmast kange,
tuisk jääp suikma lumeange.

Uusi tükke teeve tuisu –
neil om vigursõiduuisu.
Enne üitski tuisk ei piate,
kuni viguri om viate.

Mulgi kiil: Ilves Kristi

Ruute sissi om ärä paetet 10 nime, millege maarahvas om veebruarikuud kutsun:

ELMEkuu, UNDIkuu, KIRBUkuu, KÜLMÄkuu,
KÜÜNDLEkuu, LUMEkuu, RADUkuu, SOESÕIDUkuu,
TUISUKuu, VASTLEkuu

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

R	M	G	K	H	B	Ü	N	J	D
P	S	E	Ü	Ü	A	E	S	I	V
M	O	G	L	Ä	Ü	M	Õ	E	A
Õ	E	Ü	M	M	T	N	L	M	S
B	S	D	Ä	K	E	O	D	U	T
O	Õ	M	U	U	B	J	M	L	L
U	I	D	S	R	M	P	Ä	I	E
Ö	D	I	E	O	E	V	D	G	M
V	U	A	N	K	J	N	P	Ü	Ä
T	K	I	R	B	U	Ü	N	B	H

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna.

KÜLL KÜÜDSE VÕTAP KÜLMETEVE SII KELLE KÄTTE KINDA.

Nalla kah

Kokku saave tigu ja kits.
Kits näep, et teo kaalan säräp
uhke auraha. Ta uurip, mille iist
nõnda aiglane eluk küll siandse
autasu sai.

“Ruumame piap, mitte mö-
kiteme!” kostap tigu.

Naine tulli autukooli eksa-
milt ja kaivas mihele, et es saa
läbi.

“Millege sa sis puusse pan-
nit, kas teooriage või sõiduge?”
uur miis.

“Massinage!”

Üits talumiis kõlistes tõisele:
“Kas siu lehmä teeve suitsu?”
“Ullus olet lännu või? Ei tii!”
imestes tõine.

“Ahah, sis sul laut palas.”

“Mari, kasvatejetädi kõnel,
et sia ollit lasteaian vandun.”
“Võletep, kulat!”

“Ku miu poole käimä tulet,
sis kopute jalage usse pääle!”
“Mesperäst jalage?”

“No egä sa sis ommeti tühje
kätege ei tule!”

Saa-aastese mihe käest
küstas, et kudas tal om län-
nü õnnes nii kavva eläde.
“Miul ei ole matusse jaos raha.”
kostap miis.

“Nänn, mõtle ommeti, miul
om nüid ilma raadite internet!”

“Oh, pojake, mia mälete
viil esiki ilma juhtmede ressur-
da.”

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa
Aalehe välläandmist toetev Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa
perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetust:

e-post: kristi@mulgimaa.ee
post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja,
Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa
toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

LemmikuLeidja

@lemmikuleidja · Huvi

Saada sõnum

LemmikuLeidja on Facebooki grupp, kus saab samuti oma neljajalgse sõbra kadumisest teada anda.

tagastamiseni varjupaika.”

Hulkuva lemmiklooma korral tuleb tööaegadel teavitada Tõrva valla keskkonnaspetsialisti numbril 766 5318. Keskkonnaspetsialist võtab seejärel ühendust Valga loomade varjupaigaga. „Võib ka otse varjupaika teavitada, sellisel juhul annab varjupaik info kohalikule omavalitsusele edasi,” ütleb Tomson, et igal juhul tehakse koostööd.

Väljakutseid võtab Valga loomade varjupaik (Varjupaikade MTÜ) vastu tööpäeviti 9-17 telefoninumbril 5299880. Väljaspool tööaega reageerib varjupaik kohaliku omavalitsuse või politsei poolt edastatud väljakutsetele, kui on seatud ohtu inimese või looma tervis või elu. Töövälisel ajal ja nädalavahetusel, kui ohus on inimese või looma tervis ja elu, tuleb võtta ühendust läbi häirekeskuse 112.

Mis saab loomast edasi?

Ühe võimalusena, mis toimib samuti hästi ja üsna operatiivselt, on sotsiaalmeedias foto ja info jagamine, sest sellisel juhul on omanikul võimalik tihtipeale loom kiiresti tähelepanelike kodanike abiga üles leida. Selle puhul muidugi tuleb hinnata seda, kas loom võib olla inimestele või teistele loomadele ohtlik. Kui tegu on sõbraliku isendiga (kes pole ka kasvult hirmutav), siis on lootust, et inimesed ka ise reageerivad kiirelt, kui eksinud loomake nende koduuksele või aeda tuleb. „Aga ka omaniku meelest väga sõbralik ja tore kutsa

võib kellelegi ohtlikuks osutada või kedagi ehmata. Loomaomanik peab aru saama, et ta vastutab oma looma eest igakülgsest heaolu, tervise ja ka looma tegude eest,” möönab Tomson.

Kui loom siiski varjupaika viiakse, peab loomaomanik looma varjupaika viimise, varjupaika vastuvõtmise ning varjupaigas pidamise kulutused kinni maksma. „Nii varjupaigas pidamise kui veterinaarülevaatuse kulud tasub omanik,” selgitab Tomson.

Paraku on ka neid juhuseid, kui omanik soovib oma kohustustest taganeda ja sootuks loomast loobuda. See aga ei vabasta omanikku kulude kandmise kohustusest. Püütud looma hoitakse hulkuvate loomade pidamiseks ettenähtud kohas 14 päeva, alates hulkuva looma kirjelduse avalikustamisest varjupaiga koduleheküljel. Seega tasub looma kaduma minemisel ka uurida varjupaiga kodulehelt ehk keegi on juba loomast teatanud ja ta on sinna transporditud. Tihtipeale on see variant ka omanikule parim, sest õnnelt hulkuma läinud loom võib ise sattuda ohvriks või tänavaliikluses kummaliselt käituda.

Kui asjad lähevad täbarasti

Aga kui kõik ei lähe positiivse ste-naariumi kohaselt ning põgenema pääseb marukoer, kes kurvemal juhul ründab teist lemmikloomat või sootuks inimest. „Koerte rünnakud ei ole haruldane nähtus ja selliseid lugusid on kahjuks palju.

Pahatihti lõppevad need väikese koera hukkumisega,” räägib veterinaararst Tiina Toomet lemmikloomaportaalis. Siis hakkavad aga arveid klaarima omanikud ning selge on see, et enamasti on hagejaks rünnakus enam kannatada saanud looma omanik.

Siinkohal tuleb kiita Tõrva valla loomapidajaid, sest isegi kui on olnud konflikte, siis on need suudetud omavahel ära klaarida. „Minule teadaolevalt pole keegi meie vallas kohut loomade pärast käinud. Ebameeldivate ja hirmutavate kogemuste korral tuleks siiski vallale sellest märku anda. Siiani oleme suusõnalise selgitustööga hakkama saanud,” on Tomson rahul inimeste mõistliku käitumisega. Ettevaatamusest põhjustatud varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse põhjustamise eest on ette nähtud rahaträhv kuni 200 trahviühikut (kuni 800 €). Kui tekitatakse tervisekahjustus, siis selliste olukordade puhul pööratakse pigem politsei poole. Ainus erand on olukord, kus looma kasutatakse kuritegeliku tegevuse takistamiseks.

Ebamugavad olukorrad

Aga leidub ka inimesi, kelle suhtumine lemmikloomadesse ei ole positiivne ning kes kas siis ebameeldivate mälestuste või olukordade tõttu pigem loodavad nendega kokkupuuteid minimaalsetena hoida. Seda kusjuures ka kasside puhul.

Seetõttu on ka mitmeid kohti, kus vastava keelumärgiga tähistatud kohtades on keelatud loomaga viibida (va vaegnägija juhtkoer või teenistusülesannete täitmisel teenistuskoe). Samuti ei tohi loomi ujutada ja pesta avalikes supluskohtades, mille puhul on vahel inimesed ka Tõrvas olnud häiritud.

Kevadekuulutajateks kutsutud loomade väljaheited, mis lume alt välja sulavad, on samuti paljudele pinnuks silmas. „Vastavalt Tõrva vallas kehtivale koerte, kasside ja teiste lemmikloomade pidamise eeskirjale on loomapidaja kohustatud koheselt koristama looma väljaheited,” tunnistab keskkonnaspetsialist, et see peaks olema iseenesestmõistetav.

MIDA TEHA, KUI KOER RÜNDAB?

Sajaprotsendiliselt ei taga meie edu kahjuks miski, küll aga saab rünnaku riski vähendada:

- Väldi kohti, kus teadaolevalt jooksevad lahtised koerad. Selliseid koeri märgates tasub alati teavitada omavalitsust. Ametkondade ülesanne on hooletuid koeraomanikke korrale kutsuda.
- Ära jaluta lähedalt mööda majast, mille aias tundub olevat ülimalt agressiivne koer. Kunagi ei tea, millal värav on lahti unustatud või aed järele annab.
- Kui näed lahtist koera, siis on parem karta kui kahetseda. Liigu temast eemale kiirelt, kuid mitte joostes. Varju pöõsa, seisva auto vms taha. Käitu, nagu sa põgeneksid metsloomade eest.
- Kui koer on sind märganud, ära keera talle selga. Püüa temast eemale liikuda, aga taganedes ära pööra oma nägu ära.
- Hoia turvalist distantssi. Mitmed intsidendid jääksid olemata, kui mõlema koera omanikud varakult oma trajektoori muudaksid.
- Katsu olla nii rahulik kui võimalik. Sinu rahutus kandub üle su koerale, kes võib sinu ebakindluse tõttu samuti agressiivse hoiaku võtta.
- Õpeta oma koera olema rahulik siis, kui teised koerad mööduvad või lähenevad. Isegi sõbralik, kuid ootamatult lähenev koer võib sinu koerale tunduda hirmutav ja kui ta sellises olukorras kaitsvalt reageerib, võibki konflikt sündida.
- Hoidu koerakarjadest. Kari on hullem kui üks rihmast lahtine koer. Lahtist koerakarja nähes muuda kohe suunda, aga ära jookse.
- Taga oma ohutus. Kanna kaasas käepärast keppi, vihmavarju, seljakotti vms, millega saad kurja koera eemale tõrjuda ja end kaitsta. Kepi saab viimase abinõuna enne hammustust koerale hammaste vahele suruda ja vihmavarjuga õnnestub ehk ründavas koeras väikest segadust tekitada. Iga ese, mida saab asetada kahe ründevalmis koera vahele, on abiks.
- Kanna kaasas pipragaasi, mis arvatakse olevat efektiivne 40% rünnakutest. Suure koera jaoks võib ühest balloonest siiski väheks jääda. Sihi koera nina ja silmi, kuid arvesta tuult, et sa ise kannatada ei saaks. Igasugune pihusti võib aidata.
- Imelik vali heli võib ründevalmis koera ehmata ja rünnaku peatada.
- Üllata koera ja viska laiali kõik kaasavõetud maiuspalad. Võib-olla unustab võõras koer end nosima ja saate vaikselt minema hiilida.
- Kui on näha, et võõras koer on lihtsalt ülbe ja provotseerib, kuid kohe kallale ei torma, siis ütle resoluutselt ja kõvasti „ei” ning astu enesekindel samm koera poole. Jälgi koera kehakeelt – kui ta näib pigem hirmunud kui agressiivne, siis on lootust.
- Kui karklust ei õnnestu siiski vältida ja koerad on teineteises hammas-tega kinni, siis kepiga tagumine ja veega pritsimine enam ei aita. Sellisel juhul proovi haarata koera sabast ja püüa teda tõsta nii, et tagajalad tõuseksid õhku. Võib juhtuda, et koer pöörab selle peale ringi ja hammustab. Veel parem oleks haarata otse tagajalgadest. Kui tege-mist on väga suure koeraga, keda tõsta ei jaks, siis püüa vedada koera tagajalad laiali nii, et ta kaotab tasakaalu ja kukub. Ära mine vahele ega püüa kaelarihmast haarata, see lõppeb peaaegu alati hammustusega. Vigastatuna ei ole sinust oma koerale abi.

Allikas: Lemmikloomade portaal

LUULEVÕISTLUSTEL OLID TÕRVAKAD EDUKAD

Vasakult žürii esimees Laine Lindvest, I preemia saaja Enno Kriisa, Mulgi vallavanem Imre Jugomäe ja vallavolikogu aseesimees Peeter Rahnel.

Esimesed Pent Nurmekunna nimelisel mulgimurdelisel luulevõistlused kujunesid tõrvakate jaoks edukaks, sest koju toodi mitu auhinnalist kohta – sealjuures tuli Tõrvast võidutöö.

Mulgi vallavalitsus korraldas Mulgimaa juurtega keeleteadlase ja polügloti, Mulgi murdeluuletaja Pent Nurmekunna auks mulgimurdelise luulevõistluse. 16. detsembril oli auväärne teadlase ja murdeuurija 115. sünniaastapäev. Konkursi eesmärk oli lisaks mulgimurdelise luule

elustamisele tuua ka noori mulgimurdelise luule juurde.

Kokku osales täiskasvanute kategoorias 11 võistlejat kokku 47 luuletusega ja õpilaste kategoorias oli üks osaleja ühe võistlustööga. Täiskasvanute arvestuses otsustas žürii koosseisus Laine Lindvest, Kristi Ilves, Sirje Renter, Kerstin Rei ja Ingrid Porkanen anda välja kolm auhinnalist kohta ja lisaks neli eripreemiat.

Võidumees Enno Kriisa on

Tõrva luuletaja, kes viimastel aastatel andnud välja mitu luulekogu. Kusjuures Kriisa on alles oma luuletee alguses. Kolmanda preemia saanud Vello Jaska on aga juba legendaarne kirjamees ja koduloo-uurija. Auhinnad anti kätte murdeluulevõistluse tänusündmusel Abja kultuurimajas.

I koht Enno Kriisa luuletus „Luudus puhkas”;

III koht Vello Jaska luuletus „Sirguke”.

MAAILMAÜLIKOOLO OTSIB PARTNEREID

Tartu Maailmaülikooli eestvedaja Tartu Ülikooli eetikakeskus kuulutab välja ideekorje partnerite leidmiseks, kellega koos jõuda 2024. aastal 12 põneva Lõuna-Eesti inimese ja tippteadlase ühendava sündmuseni. Tartu Maailmaülikool on ametlik osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist.

Tartu Maailmaülikool on kogukonna-akadeemia tüüpi sündmuste sari, mis toimub erinevates Lõuna-Eesti paikades. Eetikakeskuse projektijuht Triinu Laan ootab tulevastelt sündmustelt maailmaparanduslikku sünergia.

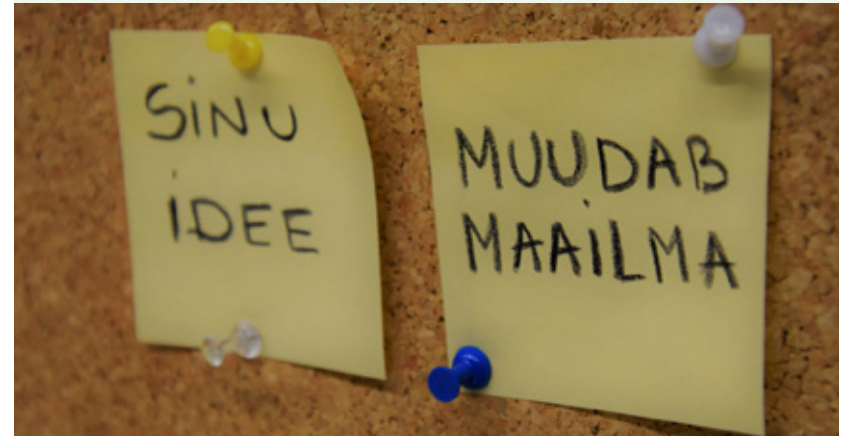
Tartu Maailmaülikooli meeskond pakub kogukondadele tuge sündmuse arutelu- ja teadusosa planeerimisel ja korraldamisel ning toob kohale eksperdid teadusmaailmast. „Kogukonna ülesandeks on tuua esile neile südamele lähedane proovikivi koos sooviga seda lahendada, pakkuda sündmuse formaati, koht ja lisategevused ning vedada sündmuse korraldust,” selgitab Laan protsessi.

Ideekorje puhul puuduvad formaadi osas ettekirjutused. Korraldajad näevad, et sündmuse ülesehituse valib iga kogukond ise. Tingimus on see, et avalik sündmus (nt festival, konverents, mõtetalgud, suve-, metsa- või külaülikool, aida- või reheatadeemia) kaasaks erinevaid eagruppe ning võtaks luubi alla nende jaoks pakilised teemad. Sellised, mille käsitlemisel on abi teadusest ja ühiste väärtuste otsimisest ning eelarvamusvabast mõttevahetusest.

Mida peaks üks lõunaestlane tegema, et Tartu Maailmaülikooli sündmus jõuaks just tema kodukanti? „Arutage asja teiste kogukonnaliikmetega. Valige organisatsioon, mis soovib asja eest võtta, ja andke endast meile märku,” ütleb Laan.

Sooviavaldusi oodatakse 21. märtsini 2022 ja kõigi ideekorjes osalenud kogukondadega võetakse ühendust.

Üleskutse ja ideekorje vormi kogukondadele leiab eetikakeskuse kodulehelt.

VALGAMAA ELANIK TAGASTAS KESKMISELT 209 PAKENDIT

2021. aastal tagastasid Eesti inimesed 293 miljonit ühekordse kasutusega pandipakendit. See on suurim kogus, mille on tarbijad Eesti pandisüsteemi 16-aastase ajaloo jooksul ühe aasta jooksul tagastanud.

Ka 2020. aastal tagastati rekordkogus pandimärgiga varustatud pakendeid, kuid see jääb seekordsele rekordile pea 30 miljoniga alla. Valga maakonnast suunati taaskasutusse 5,8 miljonit pandipakendit ehk ühe inimese kohta 209 pakendit.

„Juba suvel nägime, et pikalt kestnud kuumalaine ja piirangute leevenemine suurendasid hüppeliselt pandipakendite tarbimist ja tagastamist. Lisaks keskkonnast hoolivatele taaratagastajatele soovime tänada kaupluste taarajaamade personali ja kõiki teisi meie partnereid üle Eesti, kes kangelaslikult lühikeses ajaaknas suurenenud mahtude ringlusse võtmisse oma panuse

andsid. See pingutus kajastub juba teist aastat järjest ka tagastatud pandipakendite koguarvust, mis pole varasemate aastatega võrreldes kunagi nii suur olnud,” ütles Eesti Pandipakendi juht Kaupo Karba.

Ühe elaniku kohta tagastasid eelmisel aastal kõige rohkem pandipakendeid Hiiumaa (270 pakendit elaniku kohta), Lääne-Virumaa (259 tk) ja Viljandimaa elanikud (251 tk) – kokku tagastasid kolme maakonna 113 660 elanikku pisut alla 30 miljoni pandipakendi.

Pandiettevõtjate poolt eelmisel aastal turule pandud tagatisrahaga joogipakendite ringlusevõtu määrad täitis Eesti Pandipakend järgmises mahus:

- plastpakendid 88%
- metallpakendid 89%
- klaaspakend 86%

Viimase 16 aasta jooksul on Eesti pandisüsteemi kaudu kokku kogutud ja taaskasutusse suunatud pea 4,6 miljardit ühekordse ja korduskasutatava pandipakendi.

Eesti Pandipakend on 2005. aastal pakendiseaduse alusel loodud taaskasutusorganisatsioon, mille ülesanne on hallata ja korraldada üle-eestilist tagatisrahaga joogipakendite kogumist, transporti, loendamist, sorteerimist ja taaskasutamist. Eesti Pandipakendiga on liidetud 384 pakendiettevõtjat, 1260 kaupmeestele kuuluvat tagastuskohta ning 448 HoReCa sektori korjekohta.

PUBI JUUDAST KÜLASTAB FOLK-ROKKPUNT DAGÖ

Taavi Niitsee

Juba vanakreeka filosoof Demokritos teadis nentida, et „elu ilma pidudeta on nagu pikk retk ilma vahepeatusteta”. Viimaste aegade keerulised ajad on otsekui olnud üks pikk ja tüütu retk ning on viimane aeg üheks korralikuks vahepeatuseks ehk peoks. Appi tuleb meie valla parim (ja ühtlasi ainus) rokipubi Juudas.

Nimelt külastab Tõrva kodupubi vahepeal veidi tolmuseks muutunud lavalaudu 11. märtsi õhtupoolikul Eesti üks omanäolisemaid folk-rokkbände Dagö. Tegu peaks olema täitsa esimese korraga, kui 1998. aastal Lauri Saatpalu, Peeter Rebase ja Tiit Kikase poolt alustanud, kuid nüüdseks veidi teises koosseisus esinev grupp siinses piirkonnas üles astub. Igat elujuhtumit silmas pidades oodatakse külalisi publiuksest sisse astuma juba kell seitse õhtul. Nii saab juba varakult asjad käima tõmmata, kuigi loodetavasti selleks ajaks neid enam nii varakult lõpetama ei pea.

Vana hea uues kuues

Rääkisime tänaseks seitse stuudioalbumit välja andnud Dagö asutajaliikme ja selle loomingulise raskekahurvälase Peeter Rebasega natukene lähemalt bändi viimaste aastate tegevusest, 2020. aasta albumist „Küte”, eelnevatest kogemustest Tõrvaga ning sellest, mida eelseisvast kontserdist oodata võib. Etteruttavalt öeldes kontserdi osas mingeid mööndusi teha ei kavatseta ning kuulda saab ikka seda „vana-head Dagöt”, mida aeg aina paremaks on lihvunud.

„Saatpalu armastab öelda, et eks ju kõigil oli pandeemia, mitte ainult muusikutel,” alustas Rebane. Mees samas tunnustab, et kuigi palju plaanitud jäi neil seetõttu ära, peabki muusikurahvas mingil määral ebastabiilsuse ja paremate-halvemate aegade harjunud olema. „Tegelikult läks meil mõneti hoopis hästi, kuna kui esimene pauk käis, kui olime just asunud „Kütes” salvestama ja niikuinii kõik muud asjad oma elust ära jätnud. Kui plaanitud esitluskontserdid ja puhkuseks mõeldud reisid ära jäid, siis istusime kuu aega kauem stuudios ja tegime oma arust muusikat aina paremaks. Ja minu arust läks ka.”

Rebase sõnul tundub „Küte” kõige selle tõttu neile veel nii värske, et nad esitavad selle sisu kontsertidel hea meelega. Lisaks on neil olnud komme igaks hooajaks enda kavasse eelnevalt albumitelt lugusid sisse noppida.

JUUDASE PLAANIDEST

Elton Pullerits

Täname kogukonda toetuse eest 2021. aasta Tõrva valla kaasava eelarve hääletusel. See näitas, et oleme inimeste jaoks endiselt olulised. Viiruse ja piirangute aeg on olnud keerulised kõigile ning meie esialgsed plaanid nende tõttu ka viibinud. Kõik ootavad sümbioosi jätkumist ning esimesed lootuskiired selleks ei ole enam mägede taga.

Kaasava eelarvega meile usaldatud lisavahendid on kindlasti Juudasele andnud võimaluse ellu viia lennukamaid ideid, mis vastasel korral oleks kulude taha kinni jäänud. Tänu sellele on meil viimasel hooajal esinemas käinud The Boondocks, Pedigree, Kosmikud, Kurjam ja Psychoterror ning nüüd 11. märtsil aset leidv Dagö kontsert. Lisaks peaks märtsis meil veel toimuma üks selline esinemine, mida hellitavalt „tümakapeoks” nimetada võib.

Planeerimine meelelahutuses on aga endiselt keeruline ja muutuvate olude valguses ebakindlate tulemustega. Väikselt aga ikka loeme uudiseid, kuulame maad ja hoiame suhtuskanalid avatuna. Igaks juhaks veel mitte midagi kindlalt lubades mõlguvad meil mõttes aga sellised grupid ja artistid nagu Põhja Konn, Leksoul Dancemachine, 5Miinust, Winny Puhh, OOPUS...

Rock on!

Nii ka seekord, kui muusikud vaatavad uuesti peale oma 2011. aasta albumile „Plaan Delta” ning esitavad sealt ka paar lugu täitsa muudetud seades. „Oleme oma kontserdikava koostamisel seisus, kus suures osas tuleb teha nii-öelda „vana head Dagöt”, lubas Rebane.

Kuigi Dagö ei ole Tõrvas varasemalt esinenud, selgub Rebase jutust, et selle põhjused peituvad eelkõige kontsertide ja tuuride korraldajates, kes valisid varasemalt ise Eesti suuremad kohad välja ja rahvas pidi ise sinna kohale tulema. „Kuni ajastud muutusid ja ühel hetkel enam ei tulnud ja mõneti nüüd, aastaid hiljem siis võibki öelda, et tuleme ise.”

Tõrva on tuttav kant

Tõrva olevat bändile aga äärmiselt tuttav linn ja kant, kuna nende arvates on siinsed maad osad ühest Eesti kauneimast teest. „Alati, kui Võrtsjärvest tuleb mööda sõita, valin igal juhul selle „alumise” ja seetõttu oleme lugematuid kordi Tõrvast läbi sõitnud. Tõsi küll, korralik peatumine on ära jäänud,” selgitas Rebane. Siinses looduses on aga muusik korduvalt uidanud ning isegi Õhne jõel kajakiga sõitnud.

Küsid lõpetuseks, kuidas nende mõõtu ja võib-olla mitte kõige tihedam esineja ennast peagi suhteliselt

pisikesest pubi Juudasest eest leiab, vastas muusik üsna konkreetselt: „Parimad kontserdid tehakse alustades ettepanekust. Kui on keegi, kes teab ja tunneb oma publikut, armastab muusikat ja jaksab korraldada, siis ka toimub. See veab käima ja sellepärast teemegi kontserdi, kuna usume, et oleme oodatud, rahvas teab, mida tahab, ja omalt poolt anname ilma igasuguse möönduseta parima kontserdi!”

Pileteid eelseisvale kontserdile saab eelmüügi hinnaga lunastada võttes pubi Juudasega ühendust läbi nende facebooki lehe või e-postil pubijuudas@pubijuudas.eu.

KULTUURISÜNDMUSED

- 26. veebruar kell 16 Kaabsoo korallküünla õpituba Karjatnurme päevakeskus. Registreerimine 54797608
- 1. märts kell 16 Vastlapäev Vanamõisa kelgumäel
- 5. märts kell 16 Hummulu Kohvikklubi. Hummulu Rahvamaja
- 27. märts kell 12 Hõbelusikate üleandmine. Tõrva Kultuurimaja

11.03 19:00 15€ EELMÜÜGIST / 20€ UKSELT

01.02.2022 - 01.04.2022
HAJAASUSTUS PROGRAMMI
TAOTLUSVOOR

Täpsem info hajaasustus programmi kohta kohalikest omavalitsusest!

MIRIDON
veetööstlusseadmed

- Veeanalüüside teostamine
- Filterseadmete valik
- Filterseadme paigaldus
- Survetõste seadmete paigaldus

www.miridon.ee | tel. +372 5066 775 või +372 7362 633
miridon@miridon.ee | Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

**OSTAME PÕLLU – JA
METSAMAAD**

OLEME SUURIM ERAMAA OMANIK
VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA!

ANTS ERIK | ☎ **50 91 575**

METSATERVENDUSE.EE

KARJATNURME KÜLA ON UUE TÕUSU LÄVEL

Vello Jaska

Karjatnurme kogukonna keskusesse sisse astudes hoovas vastu hubane soojus ja mälestuste lõputu jada. Iga inimene, kes sel õhtupoolikul keskusse tulnud oli, leidis endale kohe mingi tegevuse.

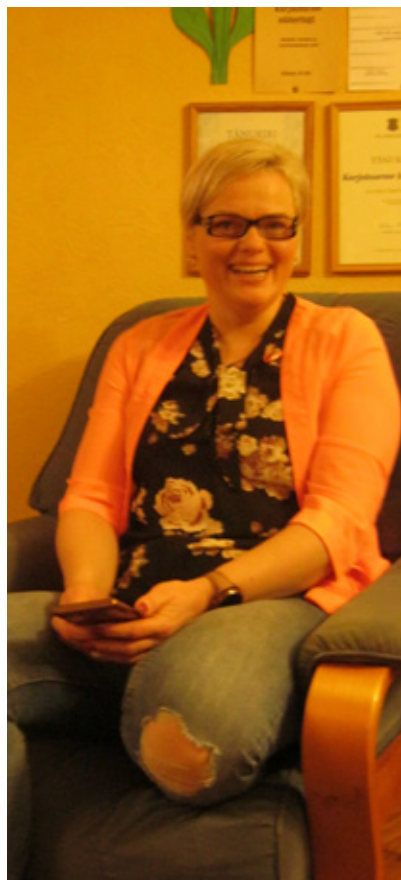
Hargo sättis raamaturiulit, Argo keeras akutrelliga mingeid kruvisid kinni, Maie pani kohvitasse lauale, Siivi tuli naerul näoga, Margit aga palus kõigil hoog maha võtta ja vestlusringist osa saama tulla.

Pilk möödunusse

Tõrva vallas olevat Karjatnurme küla on mainitud kirjasõnas juba 1620.-1630. aastail. Küla elanike arv pole kunagi olnud märkimisväärselt suur, aga see-eest tegus ja ühtehoidev. Seoses oma asukohaga on Karjatnurme läbi käinud mitmed ajatuuled ning erinevaid maailmavaateid ja ambitsioone kandvaid sõjamasinaid. Kuid hoolimata kõigest, pole Karjatnurme rahvas paindunud ega murdunud. Vaid ikka edasi läinud, maad harinud, lapsi kasvatanud ja vaimuvalguse poole püüelnud.

Karjatnurme külaselts loodi 16. märtsil 2004. aastal. Juhatusse kuulusid Toivo Põldma, Riho Viitak ja Ene Jänes, kes valiti ühtlasi ka külavane-maks. 6. aprillil 2005 valiti külavane-maks Riho Viitak.

Algusaastail tegutses külaselts hästi. Helme valla heakorrakonkur-sil 2007. aastal pälvis Karjatnurme valla kaunima küla tiitli. Järgmisel aastal toimunud heakorrakonkur-sil omistati külale ergutuspreemia. Märkimisväärsed töid ja tegevusi

Margit Kolju

oli külaseltsi eestvõttel veel teisigi, kuid ajapikku hoog rauges. Üksikuid üritusi viidi läbi päevakeskuses ja entusiastide initsiatiivil.

MTÜ Karjatnurme kogukond

Möödunud aasta 7. novembril tuli teatav hulk Karjatnurme elanikke kokku mõttega ühistevõtmisele uus hoog anda. Toimus kogukonna üldkoosolek, mille päevakorras oli MTÜ Karjatnurme Kogukond loomine, kogukonna juhatuse valimine ja tegevusplaani koostamine.

Juhatusse valiti Margit Kolju, Hargo Johanson ja Riho Viitak. Eraldi külvanevat ei valitud, vaid otsustati, et tegevusi hakkab koordineerima tegutsev juhatuse.

Koosolekul viibis ka Tõrva vallavanem Maido Ruusmann, kelle initsiatiivil tõstatati küsimus ajutiselt suletud olnud päevakeskuse, uue nimetusega kogukonna keskuse vajalikkusest. Rahvas leidis, et sellist ruumi on ikka vaja, kus inimesed saaksid koos käia, üksteisega suhelda ja vaba aega veeta. Seega jäädvaks kogukonna keskuse kaks ruumi kolmapäeviti ja laupäeviti kell 16-19 avatuks.

Keskuskesse on oodatud peale MTÜ Karjatnurme Kogukond liikmete kõik, kes soovivad. Pakutavad teenused on samad, mis varem päevakeskuse aegu: pesu pesemine, duši kasutamine, televiisori vaatamine, raamatute laenutamine jne. Siinjuures teadmiseks, et raamatud toovad Argo või Margit Erja Liivsoni

lahkel loal Taagepera raamatukogust.

Ajalehti hekel ei käi, kuid edaspidi, kui raha saab, loodetakse ka neid mõne tellida.

Tõrva vald maksab ruumide kommunaalkulud ja toodi kaminas tule läitmiseks 5 ruumi puid. Ruumis on ka õhksoojenduspump, mis tagab tubades stabiilse soojuse.

Tegevusi kogu perele

MTÜ Karjatnurme kogukonna juhatuse liige Margit Kolju rääkis üksik- asjalikumalt tehtust ja ja kavandatud tegevustest:

„Aastavahetuse eel toimusid meil adventiüritused ning keskväljakule panime tuledes särava jõulukuuse. Tähistasime ka jõuluõhtut. Suhteliselt tagasihoidlikult küll, aga nii, kuidas meil seekord võimalik oli.

Lastele viisime läbi Mary Poppinsi pühapäeva. Üritus läks igati korda. Kohal oli hulga suuremaid ja väiksemaid külastajaid. Kõikidele jätkus tegevust. Lapsed on väga põnevad. Nende energia ja entusiasm on ammendamatu. Edaspidi on plaanis hakata Mary Poppinsi pühapäevi korraldama üks kord kuus. Lapsed võivad tulla ka koos vanematega. Koos ikka hubasem. Juba toimunud üritustest on osavõtt üllatuslikult rahvarohke olnud. 30-40 inimest vähemalt. Siit järeldub, et kui midagi põnevat toimub, tullakse kokku küll,” väitis Margit Kolju. Sellega nõustusid kõik kohalolijad

24. juunil on kogukonna jaanipidu. Rahvas mäletab kindlasti veel

aastaid tagasi Torni- või Tilga mäel toimunud rahvarohkeid jaaniõhtuid. Tuli lõomas, pill mängis, rahvas laulis ja tantsis ning lapsed hullasid tule ümber. Kõik olid rõõmsad ja nautisid aasta kõige kaunimate hetkede võlu. Väga meeldiv on, kui sellised traditsioonid elustuvad.

Plaanis on ka veel külaplatsil kodukohvikute päev läbi viia.

Aga üks võimekas kogukonna juhatuse koos oma rahvaga leiab veelgi, mida huvitavat korda saata.

Kaugeleulatuvad plaanid

Edasi rääkisid juhatuse liikmed Hargo Johanson ja Margit Kolju, et on plaanis korraldada ka töötubasid. Need toimuvad nagu enamik teisigi üritusi kogukonna keskuse ruumides. Juba 26. veebruaril tuleb korallküünalde valmistamise töötuba, märtsis söödavate postkaardite valmistamine ja siis edasi õpitakse kriidivärvide kasutamise võimalusi. Aga teada on ka juba järgnevate kuude töötubade temaatika. Vastavad kokkulepped on sõlmitud.

„Koostasime eelarve, kui palju raha käesoleval aastal kogukonnal arvestuslikult erinevate tegevuste korraldamiseks ja läbiviimiseks vaja on. Kui Tõrva Vallavalitsus selle rahuldab, saab rahvale veelgi kvaliteetsemalt üritusi korraldada,” selgitas Kolju.

Tema sõnul on ürituste korraldamisel ja läbiviimisel alati abiks olnud Maie Saaremet, Siivi Pehk, Alla Murnek, Hargo Johanson, Ardi Kolju, Riho Viitak, Arno Klimov,

Merikan ja Tambet Jaska, Kaido Saaremet, Aldksander Kotselainen, Marie Järvala, Kulliki Jegorov, Margit Kivisaar, Hiie Saaremet, Varje Riitsaar jt.

„Suur tänu nendele igas asjas kaasa löömast. Ja tänud ka Tõrva vallale selle eest, et meid on märgatud ja toetatud,” ütlesid juhatuse liikmed ja lisasid:

„MTÜ Karjatnurme Kogukonnal on välja töötatud ka kaugemale ulatuvad plaanid:

2016. aastal ilmus kohaliku kirjamehe Vello Jaska sulest Karjatnurme külast ning selle küla elu ja ilmet kujundanud inimestest raamat „Kauge aja kutse”. Kuna selle raamatu tiraaž on praktiliselt otsas, on kogukonna juhatuse võtnud eesmärgiks sellest raamatust kordustrukk teha. Põhimõttel, et Karjatnurme saabuvatele külalistele ja kõikidele nendele, kes on selle piirkonna ajaloo ja inimestest huvitatud, oleks seda raamatut kinkida või meeneks anda.

Teiseks suuremaks eesmärgiks on kunagise Karjatnurme koolimaja asukoha korrastamine ja sinna mälestustahvli või -kivi paigaldamine. Teadupärast on Karjatnurme koolis käinud ja lõpetanud mitmed väga nimekad inimesed. Näiteks rahvaluuleteadlane, Tartu Ülikooli professor Eduard Laugaste, luuletaja ja ühiskonnategelane Erni Hiir, Eestimaa looduse uurija Linda Kongo (Taevast) jpt. Aga üks iga inimene on kordumatu ja väärib austust. Ja neid väärikaid on Karjatnurme võrsunud palju. Ei ole kaugel minevikus need ajad, kui Karjatnurme külast käis Ala kooli ümberkaudsetest piirkondadest kõige rohkem lapsi.

Aga nagu teame, on iga asi ja tegevus sõltuv rahast. Margit Kolju otsib allikaid, kust võiks projektipõhiselt esile kerkinud mõtete teostamiseks rahastust saada. Aga üks tuleb ka sponsoreid otsida, talgud korraldada ja mida iganes.

Siis on veel plaanis taastada kunagi soiku jäänud kogukonna liikme aukodaniku tiitli välja andmine. Eks see ole jälle üks võimalus inimesi oma kodukohaga siduda ja kaasteelsetega liita ning üksteise püüdlusi ja tegevusi märgata ning tunnustada.

Kõike ei saa muidugi korraga, aga me loodame kõige paremat. Me teeme siin kõik tasuta tööd. Kuid oma kogukonna heaks teeme seda rõõmuga. Koos tegusa rahvaga ei ole miski raske ega ületamatu,” ütlesid kohal olnud kogukonna juhatuse liikmed Margit Kolju ja Hargo Johanson.

VANAMÕISA ELAMUPIIKONNA DETAILPLANEERINGUKEHTESTAMISE TEADE

Tõrva Vallavalitsus annab teada, et Tõrva Vallavolikogu 18.01.2022 otsusega nr 1-3/2022/6 kehtestati Vanamõisa elamupiirkonna detailplaneering. Planeeringuala asub Tõrva vallas, hõlmab katastriüksusi Tõrva linnas ning Jõgeveste külas. Planeeringuala pindala on ligikaudu 12,3 ha.

Vanamõisa elamupiirkonna detailplaneering algatati Tõrva Vallavolikogu 20.10.2020 otsusega nr 1-3/2020/19. Tõrva Vallavolikogu 20.04.2021 otsusega nr 1-3/2021/7 jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine ning muudeti planeeringuala piire ja täiendati planeeringu lähteseisukohtasid.

Detailplaneeringu eesmärgiks on ala terviklik lahendamine toimivaks elamupiirkonnaks, arvestades olemasoleva atraktiivse looduskeskkonnaga. Planeeringualale on ette nähtud 36 uue krundi moodustamine. Kruntide kasutamise funktsiooni järgi on planeeringuga ette nähtud 26 krundile üksik-elamute püstitamine, viiele krundile üldkasutatava maa juhtotstarve ning neljale krundile on kavandatud tee ja tänava maa juhtotstarve. Ehitusloaokohustuslike hoonete suurim lubatud arv ühepereelamu krundil on 3, sh on lubatud püstitada 1 põhihoone ja kuni 2 abihoonet. Lisaks on elamumaa krundile lubatud ehitada kuni kaks ehitusluba mitte nõudvat ehitist ning kõik need ehitised tuleb paigutada hoonetusala sisse. Põhihoonete kõrgus on kuni 9 m ning abihoonetel kuni 5 m.

Tegemist on kehtivat Tõrva linna üldplaneeringut muutva detailplaneeringuga, sest puhkema asemel soovatakse määrata pere- ja ridaelamu maa juhtotstarve. Tõrva linna jääval planeeringuala osal on kehtiva Tõrva linna üldplaneeringu kohaselt maakasutuse juhtotstarve puhkema. Kobras AS koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindangu kohaselt ei kaasne kavandatud detailplaneeringu elluviimisel olulist keskkonnamõju,

mis võiks ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervist ja vara. Eelhindangus on esitatud tingimused ja ettepanekud, mida silmas pidada detailplaneeringu koostamise ja selle alusel järgnevalt läbi viidava projekteerimise käigus, et vältida ja minimeerida võimalikke negatiivseid mõjusid. Planeeringu elluviimisega ei kaasne kumulatiivset mõju ega piiriülest mõju.

Kehtestatud detailplaneeringuga ja kehtestamise otsusega on võimalik tutvuda Tõrva Vallavalitsuses (Kevade 1, Tõrva linn) ning valla veebilehel.

TÖÖKORRALDUSE MUUTUS TRANSPORDIAMETI VALGA BÜROOS

Alates 14. veebruarist on Transpordiameti Valga teenindusbüroo töökorralduses mõningaid muudatusi, mis on tehtud enimkasutatavate ja ajamahukamate teenuste – nt sõiduki registreerimiseelne kontroll ja teooriaeksamid – paremaks ajajuhtimiseks nii kliendi kui teenindusbüroo vaates.

„Valga teenindusbüroo toimingutest moodustavad lõviosa ehk 80% sõiduki registreerimiseelne kontrolli toimingud. Kuna registreerimiseelne kontroll on toiming, mida ei saa sooritada e-teeninduses, pakume seda toimingut teenindusbüroos kõigil viiel päeval eelbroneeringute alusel,” ütles Transpordiameti piirkonna juht Annely Noobel. „Soovitame klientidel võimalusel kasutada registreerimiseelset kontrolli toimingute jaoks just teisipäeva, kolmapäeva ja reedet, sest siis on teenindajad keskendunud ainult

nendele toimingutele ning teenindus selle tõttu kindlasti kiirem ja sujuvam. Vastavalt klientide vajadusele saame paindlikult lisada juurde registreerimiseelset kontrolli ja teooriaeksami läbiviimiseks eelbroneeritavaid aegasid.”

Klientide kohapealse ooteaja vähendamiseks ning COVID-19 olukorraga arvestades teenindatakse kolmel tööpäeval – teisipäeval, kolmapäeval ja reedel – kliente ainult eelneva ajabroneeringu alusel. Samuti vastavad klienditeenindajad neil päevadel klientide kirjalikele pöördumistele, kuid teenindussaali ilma eelneva broneeringuta sisseastumise võimalust neil päevadel ei ole. Eelbroneeringuid saab teha Transpordiameti kodulehel.

Esmaspäeval ja neljapäeval on Valga teenindussaal avatud ning teha saab kõiki toiminguid – ka neid, mida eelbroneeringu alusel

Transpordiameti Valga teenindusbüroo töökorraldus alates 14.02.2022

Registreerimiseelne kontroll ning teooriaeksamid:

E - R, kell 9.00 – 17.00

E - R teenindamine ainult eelbroneeringute alusel

Aja broneerimine <https://broneering.transpordiamet.ee/>

Kõik muud teenused:

E ja N kell 9.00 – 17.00; lõuna kell 12.00 – 12.30

Teenindamine nii eelbroneeringute alusel kui ilma broneeringuta

Aja broneerimine <https://broneering.transpordiamet.ee/>

NB! Teenuseid (v.a registreerimiseelne kontroll ja teooriaeksam) saab kasutada ka e-teeninduses.

pakutakse ülejäänud päevadel. Muidugi saab klient ka esmaspäevaks ja neljapäevaks aega broneerida ning seda kõikide teenuste toimingute tegemiseks.

Transpordiameti e-teeninduses saab vaadata enda juhtimisõigust tõendavate dokumentide andmeid ja teha nendega

toiminguid. Lisaks saab vaadata nii maismaasõidukite andmeid, teha nendega omanikuvahetuse ja registri toiminguid. Viimati lisandusid e-teenindusse väikelae-vade ja jettide andmed ja võimalus vormistada omanikuvahetus.

graanul
invest

Otsime oma Patküla tehase meeskonda Valgamaal tehase operaatorit

kelle peamiseks tööülesanneteks on tehase puidugraanulite tootmisprotsessi ja koostootmisjaama opereerimine, tootmisliini töö jälgimine ja kontrollimine, toodangu kvaliteedi kontrollimine, tootmisliini seadmete ja sõlmede korrasoleku kontrolli ning vajadusel remont ja häälestustööde teostamine.

Ootused

- Hea tehniline taip ja arvuti kasutamise oskus.
- Hea tähelepanuvõime.
- Täpsus, kohuse- ja vastutustunne.
- Valmidus meeskonnatöös.

Pakume

- Ametialast väljaõpet.
- Huvitavat tööd arenevas ettevõttes.
- Vahetustega tööd (12h päevane ja öine vahetus).
- Stabiilset töökohta ja motiveerivat töötasu.
- Toetavat meeskonda, mille kõikidesse liikmetesse suhtutakse võrdväärselt ja lugupidavalt.

Kandideerimiseks saatke palun oma CV 27. veebruariks märkega «Operator» aadressile cv@graanulinvest.com

graanulinvest.com

LUGEJA KÜSIB, JURIST VASTAB

Lugeja küsib: Valitsus kaalub koroona-tõendi kaotada 21. veebruarist. Meie töandja nõudis, et teatud ametikohtadel tuleb end kindlasti vaksineerida. Kas need, kes pidid töölt seepärast lahkuma, võivad nüüd meile tööle tagasi tulla?

**Vastab Meeli Miidla-Vanatalu,
Tööinspektsiooni
peadirektori asetäitja:**

Hetkel kehtib digitaalne COVID
tõendi esitamise kohustus. Valit-
sus on väljendanud tingimuslikku

seisukohta, et juhul, kui 17. veebruari seisuga on eelneva 10 päeva jooksul haiglasse jõudnud keskmiselt alla 25 sümptomaatilise COVID-19 patsiendi päevas, lõpetab valitsus 21. veebruarist COVID-tõendi nõude kõigile.

Vabariigi valitsuse võimalik otsus kaotada tõendi nõue ei laiene automaatselt kõikide tööandjate töökeskkonnale. Iga tööandja saab ka siis ise otsustada, kas ta nõuab töötaja vaktsineeritust või läbipõdemise tõendit. Tööandjad langetavad otsuse, arvestades oma tegevusvaldkonna ja tehtavate

tööde eripärasid ning sellega kaasnevaid töökeskonnaga seotud riske ehk töökeskkonna riskianalüüsi tulemusi.

Töökeskonnas riski tuleb hinnata pidevalt ning viia sisse tege- likku olukorda arvestavad muutus- ed. Koroonaviirusest kui bioloogi- lisest ohutegurist tulenevat riski tuleb hinnata, lähtudes nakkusoht- likkusest, haigestunute arvust ja selle mõjust ettevõtte toimimisele ning võtta kasutusele asjakohaseid ja vajalikke meetmeid. Riskiana- lüüsi põhjal võib tööandja otsustada,

et tema ettevõtte töötajad peavad olema vaksineeritud koroonaviiruse vastu. Sarnaselt nõutakse osades töökohtades vaksineeritust ka näiteks gripi, puukentsfaliidi või muude nakkushaiguste vastu.

Ükski lõpetatud töö- ega teenis-
tussuhe ei taastu automaatselt. Selleks
peavad endise töösuhte pooled selget
tahet väljendama ja kokkuleppele
jõudma. Töölepingu ülesütlemine on
töölepingu seaduse mõistes ühepoolne
tahteavaldus. Kui see on teisele poolele
üle antud, saab selle tagasi võtta ainult

avalduuse saaja nõusolekul. Sama kehtib ka vastupidi.

Võtame näite, kus töösuhle lõpetati seetõttu, et töötaja ei soovinud ennast vaktsineerida, kuigi tööandja töökeskonna riskialalüüs seda ette nägi. Endine töötaja saab teada, et töökeskonna riskialalüüsi tulemusi ja ohutuse tagamiseks rakendatavaid ennetusmeetmeid on muudetud. Nüüd võib inimene võtta oma endise tööandjaga ühendust ja uurida, kas töösuhet saaks jätkata. Tööandjal ei ole otestest kohustust teda tööle tagasi võtta.

KUULUTUSED

Ostan Teie sõitva, või seisma jäänud
sõiduki. Sobivad igas seisukorras
masinad: sõiduauto, kaubik, maastur,
veoauto, traktor, mootorratas, ATV jne.
Helista ja teeme platsi puhtaks!
Tel: 56721410

Unusta elektriarve!
Moodulahju
paigaldus loetud
päevadega.
Vajadusel
LHV järelmaks.
Tel. 5015653

A&P invabuss UÜ osutab teenust:
Ratastoolitransport
8-kohaline reisijate vedu bussiga
4-kohalise sõiduautoga transport
+372 54589894 või
aivar.pikhoff@mail.ee

ABISTAJAD, KELLE TEOD VÄÄRIVAD TÄNU

Kaie Tähe

Tihti on elus nii, et me ei märka enda ümber inimesi, kes on teiste suhtes hoolivad, abivalmid ja lugupidavad. Eriti ilmneb see koroonajaajal, mil laste ja lastelaste vanemate ja vanavanemate külastus on piiratud, aga elu tahab elamist ja eakad vajavad abi. Olgu see siis majapidamistööl või tehniliste probleemide lahendamisel. Siinkohal tahan tänada südamlikke heategijaid, kes igas olukorras ulatavad oma abikäe. Need on sotsiaaltöötaja Tamara Mitko, bussijuht Neil Viskov ja Viive Andersoo. Eriti soojendavad südant noored mehed, kes sõna lausumata appi tõttavad. Need on Meeliko Võsu, Raigo Kaldoja, Prit Midri ja Aare Kasler. Rõõmu valmistab mulle oma abivalmidusega uus naabrimees Silver Matvei, kes tegutseb justkui päkapikk hilistel õhtutundidel, rajades teed läbi lumehangede, et mul mugav oleks toimetada. Suur tänu kõikidele heategijatele!

Juhtigu saatust ikka hästi teie edasist käekäiku,
jagaagu õnne ja kuhjaga tervist!

RAKVERELEV

Kontsertlavastus

Lihtsalt, rõõmuks

Idee ja teostus

Idee ja teostus
Toomas Suuman, Silja Miks, Margus Grosnõi,
Madis Mäeorg, Imre Õunapuu, Vootele Ruusmaa (külalisena),
Teno Kongi (külalisena)

E, 7. märtsil kell 19
Valga kultuurikeskuses

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

**KALAMAJAKAS
RATASTEL**

VÄRSKE KALA JA MEREANNID SINU KODUKANDIS OTSE PÄRNUST

IGAL NELJAPÄEVAL!

TÕRVA 10:10 - 11:10
KESKVÄLJAKU PARKLA ÄÄRES

HUMMULI 9:50 - 10:05
COOP PARKLAS

**VÕI TEE ETTETELLIMUS E-POEST NING TOOME
SINU KAUBA MEIE PEATUSPUNKTI!**

 KALAMAJAKAS.EE

+372 5697 9340 /8.00-16.00/

KIRIKUKOMMETE EELISED

ARVO LASTING

Kristlik kirik on koondanud aastatuhandeid hulgaliselt inimesi oma liikmeskonda ning kogunud põlvkondi osalema oma tegevuses. Mõnel vaatlushetkel võib küll näda sinne inimhulk vähenenud, kuid mõõtes meie statistikat pikas ajas ning kõikides ilmakaartes, saame aukartustäratavad arvud.

Kirikus võime tunda end kõige paremini kõikvõimalike ürituste hulga. Kirikus järgime teatud kombekohast kehakeelt, vahetades poose istumiseks ja seismiseks. Seistes palvetame, ülistame ja kuulame rõõmsat evangeeliumi. Istume laulu ajal, jutluse ning vabakõnede ajal. Selline pooside vahetamine võib tunduda harjumatu, kui me teatris, kinos, kontserdil, aktusel saame istuda tund või kauemgi oma toolil paigal. Kuid pika istumise võib jääda keha kangeks ja sage-dane püsti tõusmine on lausa tervislik. Muidugi arvestatakse kohapeal

igähe isiklike võimalustega seismisel ja põlvitamisel ning igähe palve ja ülistus on täisväärtuslik, kui see tuleb südamest ja siiralt.

Luterlikus kirikus järgime jumalateenistustel ja ka kiriklikel talitustel teatud traditsioonilist korda ehk liturgiat. Tegemist on kindla rituaaliga. Jumalateenistusel saame liturgiat jälgida lauluraamatu lõpust või vastavast vihikust. Me harjume siin mõistma, kui kaugel on parajasti jumalateenistuse kulg, mis veel on tulemas, kus me parajasti paikneme ja kuhu oleme teel. Liturgia üks eesmärke on hoida meid koos hingeliselt ja anda meile kandvat tuge.

Luterlik liturgia annab meile võimaluse osaleda aktiivselt jumalateenistusel. Me kõik saame koos laulda ja ütelda teatud palve- ja tunnistustekste. Me ei ole passiivsed vaatlejad kuskil esinemislava ees, vaid me kogeme aktiivselt üheskoos palve ja õnnistuse jõudu. Selle

mõistmiseks on mõnes kirikus altar eemaldatud seinast, et õpetaja saaks pidada jumalateenistust aina näoga rahva poole. Helme kirik endise vennastekoguduse palvemajana paigutab kirikulised kogu jumalateenistuseks justkui kaares ümber altari, tunnetamaks meie võrdset osalust Jumala riigi armu õnnistuses.

Jumalateenistustel võib olla harjumatu üleemeeliku meelelahutuse nappus. Me peame siin arvestama kaasinimeste olukordadega, kus tullakse kogudusse rõõmu puhul

TEATED

- HELME KIRIKUS jumalateenistused pühapäeviti kell 11. Nõukogu koosolek 13. veebruaril.
- Kirik avatud K ja N kl 10-13. NORRA RIIETE ANNETUSMÜÜK, eriti laste riided.
- TAAGEPERA KIRIKUS jumalateenistus 6. märtsil kl 14.
- TÕRVA MISJONIMAJAS jumalateenistused pühapäeviti kell 15. Pühapäevakool kaks korda kuus. Palvused esmaspäeviti kl 11. Kontaktandmed:
- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus arvo.lasting@eelk.ee; 5249654; 7633340. Swedbank a/a EE512200001120082428.
- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani kogudus Swedbank a/a EE842200221013466795.
- TÕRVA IMMAANUELI KOGUDUS isakodu1@gmail.com, 5663 3250, a/a EE841010202006874002.

jagama oma suurt tänu, aga ka mure puhul oma valu. Nii kasvatab kiriku osadus meis empaatiavõimet, et oleksime valmis koos ligimesega jagama

tema olukorda, tema koormat kergendades või rõõmu mitmekordistades.

Paar viimast aastat on mõnda armsat kommet kirikuski pidanud piirama, nagu näiteks kirikukohvi korraldamine. Korralikke ettevõttevõimalusi järgides saame sedasi sooja armastuse osadust jagada. Siiski loodame, et võimaluste avardades me suudame taas tulla ning aktiivsemalt kõiges osavõtlikud olla.

KÜTTEKOLDED ja KORSTNAD KORDA!

Tellige varakult kütteseadmete puhastus ja remonttööd!

Valga Tuletõrjeühing

- Korstnapühkimisteenus tolmuimejaga
- Pottsepatööd (korstnad, pliigid, ahjud jne)
- Kortermajade ventilatsioonisüsteemi puhastamine
- Tulekustutite ja suitsuandurite kontroll, hooldus, müük

Valga, Puistee 2, E-8 8-17
Tel 5333 5233, 766 1009 ja 521 0357
valga.tuletõrje@gmail.com

Korraldame oksjoneid metsale, raieõigusele ja põllumaale
www.eestimaaoksjon.ee
5099636

OSTAME METSAKINNISTUID, KASVAVA METSA RAIEÕIGUST, PÕLLUMAAD KOOS METSAGA
+372 515 6858
info@forestreserves.ee
www.maa.ee

Vanametalli KOKKUOST
ALATI HEAD HINNAD
5198 1222
PETSERI 38A, VALGA
www.tolmets.ee

Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine. Hüdrovoolikute valmistamine.
Hüdromar OÜ tel. 56294013.

Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raieetega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

TÕRVA KINO KOIT OOTAB SIND!

HEAD EESTI- JA VÄLISMAISED FILMID!
MUGAVAD TOOLID!
MAITSEV JA ODAV POPKORN!

ALATES 18. VEEBRUARIST KINOS UUS EESTIMAINEN FILM "SOO!"

VAATA KINOKAVA KINOKOIT.EE

Meie tunneme kohalikku kinnisvaraturgu ja oskame väärtustada sinu vara!

Arle Leht
hindaja, maakler
5559 5846
arle.leht@pindi.ee

Anna Prannitsuk
maakler
5694 9719
anna.prannitsuk@pindi.ee

Hans Heinjärv
maakler
528 0812
hans.heinjarv@pindi.ee

Juhtiv kinnisvarabüroo Eestis. Kogemust aastast 1995

THKK müüb

Lõhutud lepa küttepuid, pikkustes 25 kuni 60 cm. Hind 44-46 €
Küttegaanul 6 mm 225€/alus
Koos transpordiga Tõrva linnas 230€/alus
Tel: 56 51820

HARULDASEST TÕUST HELI KOHV

Usutles: Romet Piller

Heli kohv on Eesti balletitantsija, kes töötanud peamiselt teatris Vanemuine, kuid lõõnud kaasa ka erinevates lavastustes ja filmides. Teatritöö kõrvalt on ta inspiratsiooni ammutanud Tõrvas. Olenemata sellest, et pere on, nagu Heli ütleb, haruldastest puhasverd tartlastest tõust, on perekonna keerdkäigud viinud selleni, et perel on Tõrvas maja, mille eest praegu Heli end Tõrva ja Tartu vahel jagades hoolitseb. Vestlesin Heliga mõnuses Pallase galeriis, kus ta meenutas enda lapsepõlve, karjääri ja Tõrvaga seotud säravaid hetki.

Alustame ikka algusest, milline oli teie lapsepõlv?

Mõnes mõttes haruldane, meie pere elas ema onu ehitatud majas, kuhu me saime sedasi, et mu ema läks mingisugusele kolhoosi esimeeste koolitusele ja siis oli tal võimalik saada linna korter. Siis saimegi ühe toa selles ema onu ehitatud majas, kus kolmekesi elasime.

Mu isa oli absoluutse kuulmisega viuldaja, kes musitseerimisest vabal ajal tegi fotosid. Tol ajal ei olnud paljundusmasinat ja siis isa paljundas fotodega kogu orkestri noodid ja tegi neist raamatud. Nendest isa tehtud raamatutest õppisin numbrid selgeks, sest ma pidin need isale õiges järjekorras kätte andma.

Kuidas teil endal selle muusika kuulmisega on, kas isa anded on edasi kandunud?

Mu ema rääkis, et kui ma olin väike ja isa mind hoidis, siis ma kasvasin viiuli all. Hiljem olin isale nagu repetiitor, pidin andma tagasisidet, et milline variant kolmest esitast oli parim, ja kui minu arvamus läks tema omaga risti vastupidi, siis ta pisut ärritus. Eks isa andis mulle viiulit ka proovida, aga ma võtsin kohe õige tooni ja siis võttis ta selle ruttu käest ja ütles, et naisterahvale on see liiga raske amet. Mis mind aga väga rõõmustab, on see, et

Lapsena Tõrva Tantsumäel. Fotod: Erakogu

isa viiul, millega ta orkestris mängis, mängib seal ka praegu. Kuigi ema oli õpetaja ja ma nägin nii kooli kui ka teatrimaailma ja kummaski on oma head ja vead, siis see teatrimaailm nagu tõmbas rohkem.

Mis teid tantsuni viis?

Tüdrukud ikka tantsivad. Kuigi mul tegelikult baleriiniks saamise unistust ei olnud. Ma lihtsalt teadsin täpselt, kuidas Vanemuise ballett alguse sai ja kui imeline baleriin oli Velda Otsus.

Kõik Tartu mehed olid temasse armunud ja ta oli erakordselt andekas ja sarmikas inimene. Lisaks oli mu emal ka seos, ta oli käinud Tiina Kapperi juures, kes oli ka Velda Otsuse kunagine õpetaja, balletti õppimas. Sedasi siis see tuli ja eks Velda Otsus inspireeris mind samuti.

Milline oli teie tee balleti õppimiseni?

Õpinguid alustasin Johannes Semperi nimelises 8. keskkoolis, aga seal korraldati asju ümber ja ma sattusin kehva klassi. Isa tuttava tõttu sain proovida balletti, käisin treeningutel ja siis võeti mind juba kooli vastu ja läksingi Tallinnasse. Eks ma olin Vanemuises balletiga natuke varem ka kokku puutunud.

Kuidas balletiõpingud välja nägid?

Õpingud olid ikka rividrill nagu balletiõpingud ikka, kuigi meil vedas, sest meie õpetaja oli Svetlana Golojan, väga heasüdamlik ja emalikult inspireeriv õpetaja. Hiljem läks ta ära ja siis tuli Leningradist Tatjana Kask, see on ka sedasi kirjanduses fikseeritud, et olen tema klassi lõpetanud, aga sellega ei saa ma nõustuda.

Kool asus Toompeal ja esimesel aastal tuli üks välissakslane vaatama Toomkooli ruume, siis tekkis arusaamine, mis pinna peal me õpime ja loomulikult see, kuidas Panso osutab balletikooli ukse peale, see on päris inspireeriv. Eks ballett on töö, nagu Tõrvas on see odaviskaja, kes teab, kui palju tuleb teha tööd, ja balletis samamoodi, tuleb teha tööd ja vaeva näha. Sa pead palju treenima ja olema näitleja, et ilma sõnadeta tekst vaatajateni kanda.

Kuidas peale lõpetamist Vanemuisesse jõudsite?

Seda võiks öelda nii, et Vanemuine arvas, et ma olen tema omand. Pärast lõpetamist olid suunamised ja osad meist suunati kuskile Euroopasse, kuhu oli uus teater tehtud ja mina tahtsin ka sinna, aga komisjon otsustas Vanemuise ja siis teist võimalust ei olnud. Kui need tekkisid, siis oli põhjuseid, miks jääda. Selliseid otsuseid võid ju hiljem kahetseda, aga samas oli Vanemuises Eesti parim koreograaf Ülo Vilimaa, kelle lavastused oli väga huvitavad. Näiteks suutis Vilimaa tuua Soomest lavastama Marju Kuusela, kes lavastas "Seitset venda", kus mul oli kolmikroll. Tol hetkel selline unistuste roll, mida oli tolles ajas väga huvitav teha.

Millised need unistuste rollid on olnud?

Unistused ongi nagu unistused. Need, mis on minuni jõudnud, ei ole mu unistustega täpselt kokku läinud. Ma olen teinud rolle tugevale muusikale, näiteks Mare Tomingas lavastas "Kevadpühitsuse". Mulle on muusika olnud suuremaks unistuseks kui rollid. Tuhkatriinu roll võib-olla, tegime seda koolis lõpulavastuseks ja Vanemuises oli see Ülo Vilimaa viimane lavastus, aga ma mängisin mõlemal korral teisi rolle.

Kuidas on draamarollid ja filmid teieni tulnud?

See on asjade loomulik käik. Ma ise ka vahel imestan, et kuidas ma olen kõike jõudnud.

Kord mängisin ühes lavastuses, mida tehti Vanemuise väikese maja taasavamiseks, samal ajal tegin Vilimaa lavastuses Pärdi muusikale kaasa ja mängisin Tartu lasteteatri "Peeter Paanis". See oli selline kolmnurk ja tagantjärele ikka hämmastav.

Need on näited proovidest või etendustest, kas on tulnud ette ka seda, et samal ajal on vaja anda mitut etendust?

On küll, sellega oli huvitav lugu.

Andres Dvinjaninov lavastas Karlova teatri alt Vanemuise väikeses majas "Päkapikutajad". Samal ajal toimusid mul suures majas "Pähklipureja" etendused ja ükskord oli pandud need kaks samale ajale. Päkapikkudes oli õnneks see algus niivõrd pikk, et ma tantsisin Vanemuises I vaatuse ära, toonane inspitsient oli autoga valmis, sõidutas mu väiksesse majja, autos panin habeme ette, saalis oli kostüüm lava kõrval valmis ja jõudsin viimasel hetkel lavale. Siis aga tuli veel teinegi kord sama juhus, kõigepealt läksin ma küsima, et äkki saab muuta midagi, kuna muuta ei saanud, tuli ära teha. Lava taga mõtlesin, kas lasen takso kutsuda, aga juhuse tahtel oli seal meie trummimängija Valdek Rebane, kes viis mu ära. Selle peale ma ikka ütlen, et see ülemine jõud on appi tulnud.

Tõrvaga on teil tugev seos, kuid mida Tõrva teie jaoks tähendab?

Tõrva on peidetud pärl. Tartus Inglisillale on kirjutatud, et "puhkus taas tab jõu". Ma arvan, et Tõrvaga on samamoodi, et kui koroona algas, siis kõik, kellel on Tõrvaga side, siirdusid siia. See on koht, kus on vaikus ja privaatsus, seda eriti neile, kes töötavad nii-öelda kõrgpingetel, on see koht, kus aeg maha võtta. Lapsepõlves oli see minu jaoks paik, kus elasid iseteadlikud ja väarikad inimesed, kes ajasid kindlalt oma asja. See on väga puhta keskkonna ja inspireeriva loodusega paik, mis on niivõrd hea kasvulava lauljate, näitlejate ja esinejate kasuks.

Mis teeb Tõrvast selle, mis ta on?

Siin on hoitud ja säilitatud loodust ja need imelised ujumisvõimalused. Ja näiteks on mul väga hea meel, et kino on nüüd uuesti töösse läinud, et seal on noored inimesed, kes asju ajavad. Loomulikult see, et siin on Ilmar Kõverik, kes on aastakümneid teinud loodusfestivali, mis on täiesti erakordne. See, kuidas Ilmar oskab ja jõuab niisuguseid asju teha ja näidata kohti, kuhu muidu ei oleks mitte mingil juhul sattunud.

Kus teie Tõrvas akusid laete?

Sellega on nii, et ega ma ise siin väga ei puhkagi. Maa ju tahab harimist ja toimetusi on palju. Ma olen seda kogu aeg teinud, kuigi ma ei ole suurem rohenäpp, see tuleb onu pärandist, temal olid kõik tööd tehtud, kuigi ma ei näinud teda kunagi neid tegeemas. Aga Vanamõisa ja Riiska järv on mõlemad minu lemmikud.

Mis on see, mis teid õnnelikuks teeb?

Head ja vaimukad inimesed.

Kõik need mälestused, mida eelistame põletada, visake tuhk tuulde, et ta saaks selle ära viia, kuid me eelistame oma kannatustele enam mitte mõelda, eemaldame selle peast, et hoida seda eemal. Aga me ei taha teeselda, et see ei jõua enam minuni, sest iga kord, kui sind jälle näen, on see üha teravam, ma ei leia enam su pilku, mul pole enam energiat, sest iga kord, kui see minuga juhtub, hävitab see mu sisikonna, sest teie valgus võttis mul parimal juhul sisikonnast kinni, lõikas mu jalad ja murdis mu pooleks, su naeratus haaras kogu mu olemuse ja kõik need luited, see kõlab minus nagu kraater kuul.

Melissa Mazy